10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՂԵԼԵՄԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنيجه يومى سورهاناك غزته‌سى
صاحب امتياز د. جيوهلك
اداره‌خانه‌سى
باب عالى جاده‌سى نومرو ٢٠

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20 Avenue de la S. P.
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ խմբագրութեան ուղղուած ոեւէ գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ կը սկսին ամեն ամսոյ 10ին, 20ին եւ 30ին

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը իր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը իր վրայ
12 ամիսը կանխիկ Ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղր.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ ԻՐԱԿԱՆԻՆ ՄԷՋ

Գ.

Շատերը, Մանչուրիոյ՝ այլեւս իրականին մէջ Ռուսական երկիր մը ըլլալուն այն ատեն միեւնոյն հաւատալ սկսան, երբ սկզբամբ ամէն բան արդէն չատոնց լմնցած ու միայն մանրամասնութեան վրայ մնացած էր գործը։

Որչափ ատեն որ Քորէա եւս չմիացուի Մանչուրիոյ, անոր ունեցած փոխանցումը մեծ զրկանք մը չէ միւս օտար պետութեանց, քանի որ անոնք ալ հակակշիռ փոխարինութիւններ ըստացած են. եւ այս փոխարինութիւնները եթէ միայն ներկային համար ըլլային, պէտք եղածէն շատ աւելի կընային համարուիլ։ Բայց քանի որ ապագային մէջ սպառնալից Քորէան կայ, չէ կրնար հաստատապէս ըսուիլ թէ անոնք աւելի՛ բաւական կամ պակաս են։

Թէեւ Քորէա Չինեւճաբոնական պատերազմէն ի վեր դադրած է Չինաստանի ամբողջացուցիչ մասը ըլլալէ, բայց իր անկախութիւնը միմիայն դէպքերու առժամանակեայ քմահաճոյքէն կախում ունի, եւ վճռական ժամը հնչած ատեն ռուսական երկի՞ր մը պիտի ըլլայ այն թէ ճաբոնական, ահա այս կէտին մէջ կըստանայ այն ծայրագոյն կարեւորութիւնը որ իր ստեղծման թուականէն մինչեւ այսօր երբեք ստացած չէր։

Բացատրած ենք արդէն թէ Մանչուրիա, առանց Քորէայի, օտար պետութիւնները իրար անցընելու հանգամանք չունի. բայց երբ Քորէա ալ միացուի անոր, խնդիրը բոլորովին կը փոխուի։ Մանչուրիա-Քորէական երկիրը, Մայր. Արեւելքի բանալին եւ մանաւանդ Ճաբոնի վրայ իշխող դիրքը կ'ըլլայ իր միջազգային անհուն առաւելակշռութեամբը։

Չինական խնդրին՝ արեւն սպառնացող ապագան ահա այս է, եւ ոչ թէ բուն Չինաստանի այսինչ կամ այնինչ մասին մէջ այսինչ կամ այնինչ տէրութեան առաւելակշռութեան յաւակնութիւնը, որ արդէն սկզբամբ սահմանի մը տակ առնուած, եւ որուն միայն մանրամասնութիւնը վճռելու գործը բացը թողած է։ Ուստի լաւ կ'ըլլայ որ քաղաքական աշխարհը իր խորին ուշադրութիւնը չինական լուրերէն աւելի Քորէական լուրերու, եւ մանաւանդ այդ երկրին նկատմամբ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի իրարու հետ ունեցած յարաբերութեանց ընթացքին վրայ դարձնէ, որովհետեւ Մայր. Արեւելեան հորիզոնին վրայ տեսնուած սպառնալից ամպերը հոն կուտակուած են միայն, գոնէ ներկային մէջ։

Քորէայի մասին Ռուսիոյ դէմ գտնուողը միայն Ճաբոնը չէ, թէեւ առաջին գծին վրայ կը գտնուի այն. ի հարկին գլխովին, եւ եթէ պէտք ըլլայ զէնքով ալ Ճաբոնի հաւանական օգնականն եւս միայն Անգլիան չէ. Մ. Նահանգներուն Փիլիպպեան կղզիներու տիրապետութեան պատճառաւ Մայր. Արեւելեան ջուրերը եկած ըլլալէն ի վեր, թէ՛ քաղաքական եւ թէ վաճառականական տեսակէտով այնպէս մը կապուած են անոնք այդ ջուրերուն ազատութեանը հետ, որ ամէն պարագայի մէջ այդ ազատութեան պաշտպաններուն կողմը բռնելու պարտաւոր են, եւ եթէ ծովեզերեայ Քորէայի ռուսական Մանչուրիոյ հետ միացումը Ճաբոնի ստորնացման դուռը կը բանայ, Մայր. Արեւելքի ջուրերուն մէջ Անկլօ-Սաքսոնեան գերակշռութեանն ալ մահացու հարուած մը տուած կրնայ ըլլալ։ Ուստի Քորէայի պատճառաւ այժմ կեցածուկ եւ վաղն ալ բոլորովին յայտնի կերպով ծագելիք վէճը եթէ վերջապէս Ռուսեւճաբոնական պատերազմի մը յանգի, հաւանական է որ Անգլիա եւ Մ. Նահանգները չպիտի կրնան մինակ թողուլ Ճաբոնը՝ Ռուսիոյ եւ իր հաւանական զինակիցներուն դէմ. եւ որովհետեւ Մայր. Արեւելքի մէջ Անգլիոյ, Մ. Նահանգներու, եւ Ճաբոնի ծովային զօրութեանց իրարու հետ միացման պարագային ուրիշներուն համար լաւը նախամեծար է, ուստի կը յուսանք որ Քորէական խնդրը դարմանելու համար նուազ կսկծեցուցիչ միջոցի մը դիմուի. թէեւ այնչափ հիմնական չըլլայ այն, երկու չարեաց փոքրագոյնն է միշտ նախընտրելին։

Ցակաւին երէկ բոլոր քաղաքական աշխարհը կը յուզուէր իմանալով թէ ռուսական մարտանաւեր կը համախմբուէին Քորէական ջուրերը, եւ Ճաբոնական նաւատորմն ալ շարժման, այսինքն պատերազմական վիճակի մէջ կը դրուէր։ Բայց լաւ կ'ըլլայ որ քիչ մը վարժուինք այս կարգի լուրերու, որովհետեւ ինչպէս որ իր տեսակին մէջ առաջինը չէ այն, անշուշտ վերջինն ալ չպիտի ըլլայ։

Հիմա Եւրոպան, Մայր. Արեւելք փոխադրուած է ցնոր տնօրինութիւն։

Բայց զօրութեանց յաւելում, մարտանաւերու համախմբութիւն եւ նըմանները հիմայ առաջուան պէս անպատճառ պատերազմ չեն ենթադրեր։ Նախորդ քաղաքականութեան օրով, դիւանագէտը՝ զինուորականին գործիքն էր, իսկ այժմ ընդհակառակն զինուորականն է որ դիւանագէտին գործիքը կ'ըլլայ, եւ ո՛ր դիւանագէտին ետին աւելի ուժն կայ, կրնաք վստահ ըլլալ թէ ամէն ծանր պարագաներու մէջ վերջին խօսքը անորն է։

Արդ, քանի որ Քորէայի ծանր խնդիրը կայ ու կը մնայ Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ, տակաւին շատ պիտի իմանանք երկու կողմին ալ զինուորական շարժումներուն եւ ցամաքային ու ծովային ցոյցերու տեսակ մը ըսպառնալից պատմութիւններ, որոնք պիտի վրդովեն ձեզ։

Ըսել չենք ուզեր թէ, Քորէա, այսօր կամ վաղը Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ պատերազմ յարուցանելիք խնդիր մը չէ։ Բայց... այս «բայց»եր կան մէջ տեղը, որոնք արգե՛լք կ'ըլլան ծայրայեղ որոշումներու։

Այս «բայց»երէն մէկն այն է որ, ռուսական զէնքը երկու մասի բաժնուած, եւ այս կերպով իր ահարկու ամբողջութիւնը կիսուած է եւրոպական եւ ասիական անուններու տակ. մինչդեռ ճաբոնականը միմիայն ասիական ըլլալուն, իր ամբողջութիւնը անվթար պահելով, եթէ ռուսականին կէսն ալ ըլլար, իր հաւասարութիւնը պիտի պահէր։

Երկրորդ «բայց»ն ալ այն է որ պայքարը միջազգային ըլլալով, եթէ փոթորիկը կայծեր արձակելու վիճակին հասնէր, բռնկելիք ռուսական եւ ճաբոնական շէնքերուն բազդակից ուրիշ շէնքեր ալ պիտի գտնուէին, շէնքեր որոնք խիստ դիւրավառ վիճակի մէջ գտնուելով, կրնան այն մեծ եւ ընդհանուր հրդեհը յառաջ բերել, որուն արգիլմանը համար քանի՜ քանի Քորէաներ զոհ տրուած են։

Երրորդ «բայց»ը կարծենք թէ ամէնէն լաւն եւ ամէնէն գործնականն է. այսինքն թողուլ որ ժամանակը ապահով կերպով գործադրէ այդ կըզզմերը, ինչ որ պիտի ընէր սուրը կասկածելի եւ խիստ վտանգաւոր կերպով։

Հոս Չինաստանի ապագային համար լոյս մըն ալ կը ծագի, եւ Ռուսիոյ՝ Չինաստանը կործանման եզրը հասցընելէ ետքը անոր իբր թէ պաշտպանի հովերը առնելու յայտնի գաղտնիքին քօղը քիչ մը վեր կը հանէ։

Ուստրեւգերմանական պատմութեան մօտ բան մըն է այս։

Ռուսիոյ եւ Ճաբոնի միջեւ, եթէ զինուորականինը չպիտի ըլլայ, անշուշտ դիւանագէտինը պիտի ըլլայ տասը միլիոն ժողովուրդէ բաղկացող բայց հարիւրաւոր միլիոններու չափ կարեւորութիւն ունեցող Քորէան. եւ որովհետեւ Չինաստան իր անմիջական դրացնութեան շնորհիւ եւ անհամար բանակներ հանելու կարողութեամբը կրնայ Մայր. Արեւելքի եւ Քորէայի գործերուն վըրայ մեծ ազդեցութիւն մը ունենալ երբ զօրաւոր ձեռքի մը օժանդակութիւնը վայելէ, ուստի Ռուսիոյ ձեռքը շատ յարմար գործիք մը կրնայ ըլլալ։

Մէկ կողմէ ռուս դիւանագէտը եւ միւս կողմէ ալ Ճաբոնցի դիւանագէտը, կանխակին իրենց բանակներուն եւ նաւատորմիղներուն տուած ըլլալով, արդէն իսկ ամենայն փութով կ'աշխատին Քորէայի մէջ իրարու վրայ առաւելակշռութիւն ունենալ, եւ երբ Չինաստան, ներկայ վիճակովը հարթելով օտար պետութեանց ճնշումէն ազատի ու այլեւս իմաստութեամբ վարուելու ուղղութիւնը բռնէ, Մայր. Արեւելքի մէջ ամենամեծ ասպարէզի մը առջեւ գտնուած կրնայ ըլլալ. որովհետեւ ինչպէս որ Ճաբոն միայն Քորէայի համար, նոյնպէս եւ Ռուսիա ալ թէ՛ Ճաբոնին դէմ Քորէայի համար, եւ թէ ընդհ. Մայր. Արեւելքի մէջ միւս օտար պետութեանց դէմ Չինաստանի բարեկամութիւնը շահելու կ'աշխատի եւ պիտի աշխատի։ Եւ Չինական իմաստութենէն ակնկալուածը ուրիշ բան չէ, այլ միայն երկու կողմին հակառակութենէն օգուտ քաղել, փոխանակ մէկ կամ միւս կողմին ձեռքը հլու եւ կամակատար գործիք մը ըլլալու. թէպէտեւ պէտք է խոստովանիլ որ ի փառս Ռուս դիւանագիտութեան յաջողութեան, առ այժմ իրաւունք չկայ հաստատապէս յուսալու թէ ապագային մէջ այդ Չինական իմաստութիւնը պիտի տեսնուի, ինչպէս որ անցեալին մէջ ալ չտեսնուեցաւ։

Առ այժմ Քորէայի արքունիքին եւ ժողովուրդին վրայ ռուս դիւանագէտին ազդեցութիւնը աւելի մեծ է քան Ճաբոնինը, որ Ռուսիայէն անհուն կերպով աւելի առեւտրական շահեր եւ հպատակներ, եւ գոնէ անոր ունեցածին չափ քաղաքական ամենակարեւոր շահեր ունի հոն։ Ճաբոնի հետ մէկտեղ անգլիական եւ ամերիկեան ազդեցութիւններն ալ տկար են Քորէայի մէջ։

ԼՈՌ. ԲԷ.

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱ

Բ.

ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախորդ յօդուածով մը խօսած էինք երրեակ եւ երկեակ զինակցութեանց ցամաքային եւ ծովային ուժերուն վրայ։ Հիմայ կ'ուզենք Եւրոպայի երկրորդական պետութեանց գլխաւորներուն ծովային եւ ցամաքային ուժերուն մասին համառօտ տեղեկութիւններ տալ։

Յայտնի է թէ Եւրոպայի երկիրները զինուորական տեսակէտով երեք գլխաւոր կարգերու կը բաժնուին։ Ա. Մեծ տէրութիւնները՝ որոնք են Անգլիա, Գերմանիա, Ֆրանսա, Ռուսիա, Աւստրիա-Հունգարիա եւ Իտալիա։ Բ. Երկրորդ կարգի պետութիւնները, որոնք են Սպանիա, Պելճիքա, Հոլանտա, Շուէտ-Նորվեկիա եւ Զուիցերիա։ Իսկ երրորդ կարգի երկիրներն են Տանըմարքա, Բորթուկալ, Ռումանիա, Սերպիա, Յունաստան եւն. եւն.։

Սպանիա.—Եւրոպայի երկրորդական պետութեանց գլխաւորն է Սպանիա, զոր ասկէ առաջ ուզուեցաւ մեծ պետութեանց կարգը անցնելով Երկեակ զինակցութեան մէջ առնել, տալով փոխարէն Կէօթան (Մարոքի ծովեզերքին վրայ) Ֆրանսայի կամ Ռուսիոյ ծախելով։ Սակայն Սպանիական կառավարութիւնը նկատելով որ երկիրը չի կրնար մեծ պետութեանց նման ահագին ցամաքային բանակներ պահել, ետ կեցաւ այդ կարգի որոշում մը տալէ։ Ըսպանիա խաղաղութեան ատեն 100000 հոգինոց ցամաքային բանակ մը ունի, այսինքն իւրաքանչիւր 1000 բնակչի 6 զինուոր։ Ասոնց 51000ը հետեւակազօրք են, 15000ը հեծելազօրք, 10000ը թնդանօթաձիգ եւ ճարտարագէտները ամբողջն զինուոր, ռազմիկներ եւն.։ Պատերազմի ատեն Սպանիա կարող է մինչեւ 1000000 զօրք հանել, որոնց գրեթէ 700000ը կատարելապէս մարզուած են։ Ասկէ զատ սպանիական կանոնաւոր բանակը 3 օժանդակ տարրեր ունի, որոնք են ոստիկան-զինուորները, որոնց թիւը 20000ի կը հասնի, գարաբինիերները որոնք 15000 հոգի են՝ եւ ծովային հետեւակազօրքերը 10000 հոգի։ Այս 45000 զինուորները՝ պատերազմի ատեն կրնան մեծապէս օգտակար ըլլալ։ Գալով ծովային զօրութեան, Սպանեւամերիկեան վերջին պատերազմի ատեն յաղթական նաւատորմին է՛ն ընտիր մարտանաւերը ջախջախուեցան ամերիկեան մարտանաւերու կողմէ։ Սպանիա հիմայ ունի 4 զրահաւոր, 20 յածաւորակ, 17 թնդանօթակիր, 10 թորփիլահալած եւ 20 թորփիլանաւ։ Գումար 71 մեծ եւ փոքր մարտանաւեր։ Ասկէ առաջ Սուրհանդակի Արտաքին Լուրերու բաժնին մէջ գրած էինք թէ սպանիական կառավարութիւնը որոշած է ֆրանսական մեծ նաւարաններու տալ շինել 6 առաջնակարգ զրահաւոր, 10 յածաւորակ եւ բազմաթիւ թորփիլանաւեր։

Պելճիք.—Այս երկիրը, որուն վրայ յաճախ խօսուած է, ռազմական տեսակէտով ունեցած ամենակարեւոր դիրքին պատճառաւ, ստիպուած է ամէն ջանք ընել բանակը կանգուն պահելու համար։ Պելճիական բանակին թիւն է խաղաղութեան ատեն 51000, որուն 26000ը հետեւակազօրք են, 5000ը հեծելազօրք, 8400 թնդանօթաձիգ եւ ճարտարագէտները ուրիշ կարգի զինուորներ։ Պելճիա պատերազմի ատեն կրնայ է մինչեւ 300000 հոգինոց բանակ մը հանել պատերազմի դաշտը։ Գալով ծովային զօրութեան, Պելճիա գրեթէ նաւատորմ չունի, եւ ունեցածն ալ հազիւ մէկ քանի թնդանօթակիրներէ կը բաղկանայ։

Հոլանտա.—Այս կէս-գերմանական երկիրը որ օր մը ամբողջովին Գերման կայսրութեան հետ պիտի ձուլուի թերեւս, ինչպէս Պելճիա ալ պիտի միանայ Ֆրանսայի, ունի 40000 հոգինոց ցամաքային բանակ մը եւ 20000 զօրաց երկրորդ բանակ մը՝ գաղթավայրերու պաշտպանութեան համար։ Հոլանտայի նաւային ուժը կը բաղկանայ մէկ քանի յածաւորակներէ, որոնցմէ մին Կելտերլանտ, վերջերս Քրիւկեր Նախագահը Թրանսվալէն Եւրոպա բերաւ, եւ մէկ քանի թնդանօթակիրներէ։ Հոլանտա պատերազմի ատեն կրնայ մինչեւ 250 հազար զինուոր հանել պատերազմի դաշտը։

Շուէտ-Նորվեկիա.—Այս երկիրը, ինչպէս յայտնի է, կը գտնուի Եւրոպայի հիւսիսային կողմը եւ իր մեկուսացեալ դիրքին պատճառաւ ցամաքային բանակին զօրաց թիւը այնքան շատ չէ, սակայն եւ այնպէս պատերազմի ատեն կարող է մինչեւ 400,000 լաւ կրթուած զինուորներ հանել կռուոյ դաշտը։ Շուէտական բանակը Կարլոս ԺԲ. թագաւորին օրով բաւական անուն հանած է Եւրոպայի մէջ, երկար ատեն դէմ դնելով իրմէ կրկնապատիկ աւելի ռուսական հոծ բանակներու։ Շուէտ-Նորվեկիա բաւական կարեւոր նաւատորմ մըն ալ ունի, եւ դեռ վերջերս Սթոքհոլմի նաւարաններուն մէջ սկսաւ երկու առաջնակարգ յածաւորակներու շինութեան։

Զուիցերիա.—Այդ փոքր երկրին մէջ, որ կարծեմալպեան հսկայ լեռներուն մէջեւ կորսուած երեւոյթ մը ունի, ամէն ոք զինուոր է երբ երկիրը ո և է պետութեան մը կողմէ յարձակում կրէ։ Պատմութեան մէջ Զուիցերիացիները խիստ նշանաւոր հանդիսացած են։ Պուրկոնիի դուքս Ցանգուղն Շարլ այդ երկրին մէջ էր որ իր ամբողջ բանակովը ջախջախուեցաւ, եւ ինքն ալ հազիւ կրցաւ մահուանէ ճողոպրիլ։ Զուիցերիա ունի 131,000 հոգինոց ցամաքային բանակ մը, որ ըսել է իւրաքանչիւր հազար բնակչի 43 զինուոր, այսինքն աշխարհի մէջ ամէն երկիրներէ աւելի է այդ համեմատութիւնը։

Տանըմարքա.—Անշուշտ ուրիշ փոքր երկիր մըն ալ հազիւ երկու միլիոն բնակչօք, որ սակայն բաւական մեծ բանակ մը ունի։ Դանիական ցամաքային բանակին զօրաց թիւն է 30,000, որ պատերազմի ատեն կրնայ բարձրանալ մինչեւ 450,000ի։ Ահագին մասին Տանըմարքա բաւականին յառաջացած է, որովհետեւ իր 30000 զինուորներուն գրեթէ մէկ երրորդը թնդանօթաձիգ են։ Տանըմարքայի նաւային զօրութիւնը կը բաղկանայ մէկ քանի յածաւորակներէ եւ թնդանօթակիրներէ։

Բորթուկալ.—Այս երկիրը որ Սպանիոյ կուշտին վրայ կը գտնուի եւ իր անկախութեան մէկ քանի պարկը պահելու համար 36000 հոգինոց ցամաքային բանակ մը կը պահէ, որուն 3000ը գաղթավայրերու համար։ Բորթուկալցիները կը յաւակնին թէ պատերազմի ատեն իրենք կարող են մինչեւ 250,000 զօրք հանել, սակայն զինուորական գործոց հմուտ անձերու կարծիքով այդ թիւը հազիւ 150,000ի կը հասնի։ Բորթուկալ հիմայ ունի 264 թնդանօթ եւ 10240 թնդանօթաձիգ զինուորներ։ Նաւատորմը կը բաղկանայ 10ի չափ յածաւորակներէ, որոնց մեծ մասը յատկացուած են գաղթավայրերու պաշտպանութեան, եւ բաւական թուով թնդանօթակիրներէ։ Բորթուկալ 1900ի վերջերը իր նաւատորմին վրայ աւելցուց երկու նոր յածաւորակ եւ 3 թնդանօթակիր։

Միւս փոքր պետութեանց վրայ զանց կ'ընենք խօսիլ։ Մօտերս պիտի հրատարակենք մեր Իզմիրի աշխատակցին կողմէ պատրաստուած յօդուած մը, ծովային ուժ մեծ պետութեանց վրայ գրուած, որ քաղուած է Անգլիացի երեսփոխան Սըր Չարլզ Տիլքի մէկ բանախօսութենէն, թէեւ քիչ մը չափազանցուած կը թուին մեզի անոր մէկ քանի թուանշանները։

ՊՕՂՈՍ ՋԻՋԷՔՃԵԱՆ

„ՄԵՂՔՆԱԼՈՒՍ ՀԱՄԱՐ…“

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դաշնակը լռած էր ալ, ու պարող զոյգերը՝ քրտինքի մէջ թաթխուած՝ եկած նստած էին սրահին բազմոցներուն վրայ, ուր սեղանին վրայ թէյի սամովարը կ'եռար հաստ եռքով մը։

Երաժշտութեան ձայները դեռ կը հնչէին մեր ականջներուն մէջ, ձգելով մէնքս ալ անուշ տպաւորութեան մը տակ, որ տխրութիւն կ'արտայայտէ բայց հոգին կը հրճուի։

Ու երբ թէյը բաժնուեցաւ, սկսաւ երկայն շարք մը խօսակցութիւններու շատ բեր հիւղերու վրայ։ Մին գրականութեան վրայ կը խօսէր, միւսը քաղաքականութիւնը կը գովէր, մինչ անդին խումբ մը տարիքոտ կիներ, իրենց հին ժամանակուան խնճոյքները կը պատմէին իրարու գոհունակ դէմքով մը, կարծես իրենց արդի զրկումէն ինքզինքնին մխիթարելու համար։

Երբ ամէն մարդ իր կարգին խօսեցաւ, տանտիկնոջ՝ մին այն կիներէն որ գիտեն գոհացնել զատ զատ իրենց հիւրերը՝ եւ կը փնտռուին մեր մէջ.

—Իմ ընկերս, ըսաւ, ձեր պատմածներէն բոլորովին տարբեր է, չէ՛ք կը գրգռէ ու հոգիներ կը յուզէ։

Ականջնիս սրած, մտիկ կ'ընէինք իրեն, առանց համարձակելու ընդմիջել։

—Գիւղին մէջ, խօսք առաւ նորէն տիկինը, չկար մէկը որ չգիտնար սէրը Արամին ու Անժէլին, որոնք իրարու համար ստեղծուած էին կարծես։ Երկու դրկիցներ էին անոնք, երկուքն ալ ուսանող այն ատեն։ Ի՞նչպէս սիրեցին իրար. ե՞րբ, այդ կէտը մութ է ինծի. բայց յայտնի էր թէ քոյր եղբօր սէր մըն էր ասոնցը, եղբայրական անուշ սէր մը, որ բանկեցաւ ետքէն, փոխուեցաւ սիրոյ մը որ չի բացատրուիր։ Երկուքն ալ գեղեցիկ, երկուքն ալ սիրուն։

«Թուխ էր Արամը, հմայելու չափ թուխ, իր սեւ աչքերը կը փայլէին մէջտ սեւ յօնքերուն տակ. հասակը շնորհալի էր ու քալուածքը վեհ։ Իսկ Անժէլիս-Անժէլիս կ'ըսեմ որովհետեւ աղջկանս չափ կը սիրէի զայն— Միշտ բոլորովին տարբեր, բոլորովին ներհակն էր Արամին. ճերմակ ձիւնի պէս, նիհար կազմուածքով, ու հով մը կար վրան, որ կուգար շնորհք մը աւելցնել իր ձիրքերուն վրայ։ Նուէր աղջիկ... այսպէս կը կանչէին զինքը ճանչցողները»։

Տիկինը կեցաւ հոս։ Հասկցած էինք, ըմբռնած էինք, խօսակցութեան առարկայ եղող նիւթին հոգին. լքում մը, մոռացում մը անշուշտ։

—Քանի՛ անգամ, շարունակեց նորէն, փորձած եմ վանել յիշատակը Անժէլին, բայց անհնարին եղած է։ Իր ու Արամին յարաբերութիւնները շատցան օր օրի, ու այն անմեղ աղջիկը ինկաւ այն սրիկային թաղուկներուն մէջ, ու սիրեց... տարօրինակ սուրբ սիրով մը։ Արամ կը զգար սիրուիլը, թերեւս ինքն ալ կը սիրէր, սիրոյ երդումներ, ուխտեր, աղաչանքներ կը խոստանար անոր, ու խեղճ աղջիկը կ'երազէր այն երանելի օրը, որ հեռուն մշուշին մէջէն ոսկեգոյն կայծի մը պէս կը թաչեր իր աչքերուն։

«Արամ վարժարանէն շրջանաւարտ եղաւ նոյն տարին, ու պատշաճ տեղ մը գտաւ դրամատան մը մէջ, իբր քարտուղար։ Ապագան փայլուն էր, ու Անժէլ կ'ուրախանար իր իղձերուն կատարուիլը տեսնելով։ Զար ընկերներու մասնակցութի՞ն մը, ի՞նչ մը, արդեօք, սկսան տանիլ Արամը դէպ ի այն ճամբան, ուր մեր երիտասարդներէն շատերը, իրենց քաղկը, պատիւը ու կեանքը միայնգամայն կը ձգեն։ Անժէլը զոր երբեմն սիրել կարծած էր, հիմա կ'ատէր զ'ի, ու ծանր պարտք մը վճարծի պէս հազիւ կը պատասխանէր Անժէլի նամակներուն, որոնք անկեղծ սիրով, խանդով գրուած էին։

«Անժէլ կը զգար, կը լսէր ու չէր հաւատար, ինքը դեռ կը սիրէր...։

«Օր մըն ալ, Արամ, նիւթապէս ու բարոյապէս ա՛լ լմնցած, նշանուեցաւ աղջկան մը հետ, որ կլորիկ գումար մը կը բերէր հետը։ Անժէլ չհաւատաց։ Երկտողով մը բացատրութիւն ուզեց Արամէն, իր կիրքերը արցունքին խառնեց ու թափեց թուղթին վրայ. իր իրաւունքը կը պահանջէր անկէ, իր իրաւո՛ւնքը. քանի որ զայն պիտի լքէր, ինչո՞ւ խոստացաւ սիրել մինչ։ Ու հետեւեալ օրը նամակին պատասխանը կը հասնէր, չոր, կտրուկ պատասխան մը. — «Քեզ մեղքնալուս համար էր...»

«Հարուածը սոսկալի էր, այսպէ՞ս պիտի ցնդէին իր ամէն երազները, յոյսերը. բայց Անժէլ ձայն չհանեց, լռեց, պահելով իր մէջ արցունքները, զոր չէր համարձակէր թափել աչքերէն։ Ամիս մը ետքը կուգար հոս ինծի վերջին «Մնաս բարով» ըսելու, աչքերը լեցուն։

—«Ո՞ւր, աղջիկս, ըսի իրեն։

—«Մեռած սիրտս Աստուծոյ յանձնելու, տիկին։

«Օրեր ետքը իմացայ թէ հիւանդանոցի մը մէջ ինքզինքը հիւանդներ դարմանելու նուիրած էր, յարգելով ինծի ըրած խոստումը. «Մեռած սիրտը Աստուծոյ յանձնած էր»։

Խօսքը վերջացուց հոս տանտիկինը, սիրտը կ'ուռէր. լալ կ'ուզէր, բայց աչքերը կարծես քարացած էին։ Խոր ճնշում տիրած էր ամէնուս վրայ, կը զգայինք սիրոյ խորհուրդը, ամբողջ հոգեբանութիւնը անոր։

—Իսկ Արա՞մը, տիկին... Արա՞մը, հարցուցինք։

—Աւելի լաւ է զայն չտեսնել, ետեւէն չերթալ, պատասխանեց։

Օրթագիւղ — Ե. ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԶԻՋՈՒՄՆԵՐԸ.—Ասկէ առաջ գրեցինք թէ Ռուսիա կարգ մը բարեփոխումներ ըրեր է Մանջուրիոյ մասին կնքըուած դաշնագրին մէջ։ Բեքինէն կը հեռագրեն թէ այս բարեփոխումներուն համեմատ Ռուսիա 1. Ետ պիտի կենայ Փինչօուն և Բորդ Արթիւրը գրաւելէ և իրենց առջի վիճակին մէջ պիտի թողու զանոնք, 2. Չպիտի գործադրէ այն պայմանը, որ կը տրամադրէ ռուս դեսպանութիւն մը հաստատել Մուգտէնի մէջ, 3. Արտօնութիւն պիտի տայ չինական բանակին՝ բարեկարգութիւնը պահպանել Մանջուրիոյ մէջ, մինչեւ որ Մանջուրիոյ երկաթուղիին շինութիւնը աւարտի, և ալ անպատճառ պէտք չունենայ ռուս զօրքերու պաշտպանութեան, 4. Ետ պիտի առնէ այն պայմանը, որ կը տրամադրէ մի միայն Ռուսերուն տալ Մոնկոլիոյ, Թուրքաստանի և Քեաշկարի երկաթուղիի և հանքի շահագործութիւնը, բայց ատոր փոխարէն պայման պիտի դնէ որ Չինացիներէն զատ ուրիշ ազգի չտրուի այդ տեսակ արտօնութիւն մը։ Այս զիջողութիւնները գոհացուցիչ կը համարուին Բեդերպուրկի Չինական դեսպանին կողմէ, բայց Չինու կայսրը նորէն մերժեր է ստորագրել Մանջուրիոյ դաշնագիրը, ինչպէս արդէն գրեցինք։ Լիու Ու փոխարքան ալ իր բոլոր ուժովը կը բողոքէ այս տեսակ դաշնագրի մը ստորագրութեան դէմ. նոյն իսկ իր բարեփոխուած վիճակին մէջ։ Լի-Հունկ Չանկ կ'ըսէ թէ այդ դաշնագիրը ստորագրելու պատասխանատուութիւնը Բեդերպուրկի Չինական դեսպանին վրայ կը ծանրանայ։

ԹԻԷՆՋԻՆԻ խնդիրը փակելու համար Անգլիական և Ռուսական հրամանատարները կարգադրեր են որ Անգլ. Պարբոււ զօրավարը յայտարարէ թէ ռուսական դրօշին բանաքարումը մասնաւոր նպատակով չէ եղած, և թէ ռուսական սահմանագիծի ձողերուն փոխադրութիւնը կատարուած է առանց Անգլ. զինուորական իշխանութիւններու գիտութեան։ Սկսուած աշխատութիւնները այն ատեն պիտի շարունակուին, երբ երկու կառավարութիւններու միջեւ վերջնապէս կարգադրուի սեփականութեան իրաւունքի խնդիրը։ Անգլ. պահակները ետ պիտի քաշուին, և Ռուս զօրավար Վօկաք պիտի յայտարարէ թէ՝ ռուսական պահակները Անգլիականներուն հետ միեւնոյն ժամանակ ետ պիտի քաշուին։

ԱՆԳԼԻՈՅ Լորտերու ժողովին մէջ Արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն յայտարարեց թէ տեղեկութիւն չունի թէ Ռուսիոյ և Չինաստանի միջեւ դաշնագրութիւն մը կնքուած ըլլայ, թէ Անգլեգերման դաշնագրին Բ. յօդուածը՝ Չինու ամբողջութեան մասին՝ Մանջուրիոյ համար ալ գործադրելի է, և թէ Ռուսիոյ և Չինու միջեւ կնքուած դաշնագրութեան նկատմամբ բաւանններուն նայելով, տարակայ այն տեսակ յանձնառութիւններ կը պարունակէ, որոնք կրնան վնասել Անգլիոյ իրաւունքներուն։

ՔՈՐԷԱՅԻ մաքսատուններուն ընդհ. տնօրէնը (Անգլիացի) առաջին անգամը չէ որ պաշտօնանկ կ'ըլլայ, ինչպէս գրեցինք երէկ։ Պ. Պրաուն 1895ին պաշտօնի կոչուեցաւ Քորէայի թագաւորին կողմէ, իբրեւ ելմտական խորհրդական և մաքսատուներու ընդհ. տնօրէն։ 1896ի սկիզբները Պ. Պըրաուն պայմանագիր մը կնքեց Քորէայի կառավարութեան հետ, որուն համեմատ 5 տարի պայմանաժամ որոշուեցաւ իր նոր պաշտօնին համար։ Քորէայի կայսրն ալ հրովարտակով մը ճշդեց անոր իրաւասութիւնները։ Այդ օրէն Պ. Պրաուն գնահատելի ծառայութիւններ մատոյց, վերակազմելով Քորէայի ելմտական վիճակը։ 1897ին Քորէայի Ռուսական դեսպանը փոխուելով, նոր դեսպանը իրեն հետ տարաւ Պ. Ալեքսիէվ անուն Ռուս պաշտօնատար մը, Պ. Պրաունի յաջորդելու համար։ Ռուսիա ճնշում բանեցուց Քորէայի կառավարութեան վրայ, և օրին մէկը Պ. Պրաունի լուր տրուեցաւ թէ ճամբու դրուած է։ Մարդը Անգլիացի ըլլալով Անգլ. կառավարութիւնը բնականաբար պիտի պաշտպանէր իր հպատակին իրաւունքները։ Ուստի Անգլիական զօրաւոր նաւաբաժին մը 1897ի վերջերը դէպի Չեմուլբօ (Քորէայի մէկ նաւահանգիստը) ուղղուեցաւ, և սկսաւ ճնշում բանեցնել կառավարութեան վրայ։ 1898ին կարգ մը բանակցութիւններէ վերջը Պ. Պրաուն երեք տարուան համար վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ, իբրեւ մաքսային ընդհանուր տնօրէն, և Պ. Ալեքսիէվ ալ ելմտական խորհրդական անուանեցաւ։ Այս կարգադրութեան համեմատ Պ. Պրաունի պաշտօնավարութեան պայմանաժամը պիտի լրանար անցեալ փետրուարի վերջը, բայց իրազեկ շրջանակներու մէջ կը հաւաստուի թէ Քորէայի կառավարութիւնը երկարած էր այդ պայմանաժամը։ Ասկէ կը հետեւի թէ Ռուս կառավարութիւնը ճնշում բանեցուցած է Քորէայի վրայ, Պ. Պրաունը պաշտօնէ հանել տալու համար, որպէս զի անոր տեղ Ռուս մը պաշտօնի կանչէ։ Ասիկայ այն տեսակ խնդիր մըն է, զոր Ճաբոն և Անգլիա չեն կրնար անտես ընել։ Արդէն Քորէայի անգլ. գործակատարը բողոքեր է կառավարութեան, Պ. Պրաունի պաշտօնանկութեան համար։

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԸ — Քէօլնիշէ Ձայթունկ կը հաստատէ թէ Ռուսիա այս պահուս զինուորական կարեւոր պատրաստութիւններ կը տեսնէ Կեդրոնական Ասիոյ մէջ։ Քուշքինաքիթ բերդը, որ չորրորդ կարգի կարեւորութիւն ունեցող ամրութիւն մըն էր մինչեւ հիմայ, ընդարձակուած և իր պահապան զօրքին վրայ 4000 հոգի աւելցուած է։ Սահմանագլուխի միւս կէտերուն վրայ ալ մեծ գործունէութիւն կը տիրէ։ Ռուս ճարտարագէտները միջոցներ ձեռք առած են զանազան քաղաքներու կամ զինուորական կայաններու ամրութիւնները այնպիսի վիճակի մը վերածելու համար, որ կարենան համապատասխանել պատերազմի արդի պահանջումներուն։ Գերմանական թերթը կ'ըսէ նաեւ թէ Անգլիացիներն ալ իրենց կարգին զօրացուցած են իրենց սահմանագլուխի կայանները։

ՖՐԱՆՍԱ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ.—Պ. Զանարտելլիի յայտարարութեան առթիւ.—Ֆրանս. թերթ մը, Լը Թան, պարզապէս կատարելէ ետք Իտալիոյ Վարչապետ Պ. Զանարտելլիի յայտարարութիւնները, զորս երէկ յիշեցինք, կ'ըսէ թէ Թուլոնի հանդէսներէն քիչ առաջ արտասանուած այդ խօսքերը ունենալով հանդերձ իրենց մեծ կարեւորութիւնը, պէտք չէ ենթադրել թէ կարծուածին չափ ապահովիչ են։ Նոյն թերթը չի փափաքիր որ երրեակ զինակցութեան տեղ Ֆրանքօ-իտալական զինակցութիւն մը կազմուի, ինչ որ շատ ծանրաբեռնող բան մը պիտի ըլլար, բայց կը փափաքի որ Ալպեաններուն կողմէ Ֆրանսա հանգիստ ըլլայ, ինչ որ չէ այժմ։ Ցիշեալ թերթը իր այս երկիւղը արդարացնելու համար յառաջ կը բերէ Երրեակ Զինակցութեան գաղտնի դաշնագրին պայմաններէն մէկը, որ մինչեւ հիմայ չէ հրապարակուած, և որուն եթէ ոչ տառական ճշդութիւնը, գոնէ իմաստին ստուգութիւնը կ'երաշխաւորէ նոյն թերթը։ Ահա այդ պայմանը։—

«Այն պարագային որ Ֆրանսա յարձակի Գերմանիոյ վրայ (յայտնի է թէ զինակցութիւնը զուտ պաշտպանողական է), Իտալիա Գերմանիոյ տրամադրութեան տակ երկու զօրաբանակ պիտի դնէ, որոնք Աւստրիայէն պիտի անցնին Թրանթէնի և Թիրօլի ճամբով, և գերման բանակին պիտի միանան իրենց ընդհանուր հրամանատար ունենալով Գերման զօրավար մը»։

Ֆրանսական թերթը, այս գաղտնի պայմանը մէջ բերելէ ետքը, կ'ըսէ թէ եթէ կ'ուզուի որ Ֆրանսայի դէմ ոև է հակակրութեան կասկած վերցուի, աւելորդ է ըսել թէ պէտք է այդ պայմանը ջնջուի։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԷՆ խիստ կարեւոր լուր մը կուգայ։ Մանիլայէն կը հեռագրեն թէ հռչակաւոր ապստամբապետ Ակինալտօ գերի բռնուեր է իր ամբողջ սպայակոյտին հետ։ Քանի մը օր առաջ ուրիշ երկու Ֆիլիբբինօ զօրավարներ ալ անձնատուր եղած էին Ամերիկացիներուն, բայց Ակինալտոյի բռնուիլը վճռական հարուած մըն է Ֆիլիբբինօներուն համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ.— Պուլկարիոյ Սօբրանիէին մէջ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տանէֆ պարզելով Պուլկարիոյ քաղաքականութիւնը, ըսաւ թէ ամէնէն կարեւոր խնդիրն է ելմտականը, որուն համար հանդիսաւորապէս խոստացաւ Սօբրանիէի անդամներուն՝ ներկայացնել բիւտճէ հաւասարակշռուած ելմտացոյց մը, որ միակ միջոցն է հաստատուն հիման մը վրայ դնելու երկրին ելմտական գործերը։ Ներքին քաղաքականութեան մասին ըսաւ թէ այժմու Դահլիճը, թէեւ երկու կուսակցութեանց վրայ հիմնուած, կուսակցական ոգիով չպիտի կառավարէ երկիրը։ «Կ'ուզենք գիտնալ թէ որո՛ւ ձեռք կը գտնուի վարչութիւնը, և ոչ միայն պաշտօնանկ պիտի ընենք յանցաւոր պաշտօնատարները, այլեւ դատ պիտի բանանք անոնց դէմ։ Արտաքին քաղաքականութեան մասին Դահլիճը պիտի չշեղէ 1896 փետր. Չին պարզուած քաղաքականութիւնէն։ Սերպիոյ հետ բարեաք յարաբերութիւնները պահպանելու և ամրապնդելու համար պիտի աշխատուի։ Ռումանիոյ հետ ծագած վէճին հետեւանօք յառաջ եկած անհամաձայնութիւնները պիտի հարթուին, և յոյս ունիմ որ ի մօտոյ պատմական դէպք մը միայն ըլլայ անիկայ։ Գալով գերիշխան պետութեան հետ մեր յարաբերութեան, կառավարութիւնը կ'ուզէ կատարել պարտականութիւնը»։

Հինգշաբթի կէս օրուան մօտ Ներքին գործոց նախարար Պ. Սարաֆօֆի նախագահութեան տակ գտնուող պատուիրակութիւն մը հետեւեալ ուղերձը մատոյց Ֆերտինանտ իշխանին, ի պատասխան անոր խօսած գահաճառին.

«Բարձրապատիւ տէր,

«Սօբրանիէն հաճոյքով կը դիտէ թէ նախարարական նոր փոփոխութիւններով և վերջին ընտրութիւններով նոր դարագլուխ մը կը սկսի երկրին համար։ Սօբրանիէն կ'ընդունի թէ խիստ կարեւոր են ներկայ Դահլիճին պարտականութիւնները, զորս Ձեր Արքայական բարձրութիւնը պարզած էր առժամեայ Դահլիճին անդամներուն ներկայութեանը։ Ազգին օժանդակութեան վրայ հիմնուելով, կրնաք համոզուած ըլլալ, ինչպէս համոզուած ենք մենք, թէ ներկայ Դահլիճը ամէն ճիգ ի գործ պիտի դնէ, յաջող լուծում մը տալու համար բոլոր տակաւ խնդիրներուն։ Մեր ելմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը հաստատուն պէտք մը պիտի ըլլայ։ Այնքան ժամանակ է վեր մեր երկիրը յուզման մատնող ելմտական տագնապին լուծումը մեզի համար ամէնուն կողմէ ընդունուած պէտք մըն է։ Բոլոր կառավարական ճիւղերուն կանոնաւոր պաշտօնավարութիւնը էական պայման մըն է, առանց որոյ ո և է օգտակար արդիւնք ձեռք չի կրնար բերուիլ երկրին վարչութեան մէջ։ Ընտրական հաստատութիւնները այն ատեն միայն կը համապատասխանեն իրենց պէտքերուն, երբ հաւատարմօրէն կը ցոլացնեն ընտրողներու կամքը, օրինաց սահմանին մէջ, առանց կարելի ըլլալու որ չարաշահուին այդ կամքը կամ ընտրական իրաւունքները, որոնք ամէն քաղաքացիի սեպհականութիւնն են։ Սօբրանիէն կատարելապէս գիտակից է թէ շատ կարեւոր ժամանակամիջոցի մը մէջ կը գտնուի երկիրը, և պատրաստ է կառավարութեան ընձեռելու իր փոյթեռանդն օժանդակութիւնը, երկիրը ազատելու համար ներկայ դժուարութիւններէն, կարգապահութիւնը պահպանելու համար կառավարական դրութեան բոլոր մասերուն մէջ, կատարեալ անդորրութիւնը ապահովելու համար ամէն կողմ, երկրագործութեան, առեւտուրի և ճարտարարուեստին բարւոքման մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու, և վերջապէս նպաստաւոր լուծում մը տալու համար բոլոր ուրիշ ծանր խնդիրներու։

«Պուլկարիա նոյնիսկ իսկ իր շահուն համար պէտք է լաւ յարաբերութիւններ մշակէ բոլոր տէրութեանց հետ, և Սօբրանիէն, այս սկզբունքներէն ներշնչուած, ամէն ճիգ ի գործ պիտի դնէ բարւոքելու համար այս յարաբերութիւնները, մասնաւորապէս դրացի երկիրներու և Ռուսիոյ հետ։ Սօբրանիէն՝ նուիրական պարտականութիւն կը համարի իրեն լուրջ ուշադրութեամբ քննել և ուսումնասիրել ներկայ տարւոյ ելմտացոյցը, այնքան ցաւալից դէպքերու պատճառ եղող տասանորդի տուրք օրէնքին բարեփոխման ծրագիրը ինչպէս նաեւ ուրիշ զանազան ծրագիրներ և օրինագիծներ, զորս նախարարութիւնը Սօբրանիէին ներկայ նստաշրջանին մատուցած է։

«Կեցցէ՛ Ն. Արքայական Բարձրութիւնը, կեցցէ՛ Ն. Բարձրութիւն Պորիս իշխանը, կեցցէ՛ Պուլկարիա»։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1318 — 1901
Տ. Լ.

Օր	ՄԱՐՏ	Զիլհիճճէ	Մարտ
17	+ ՇԱԲԱԹ, ԼԴ. օր Մեծ Պահոց։ Սրբոյ Հօրն մերոյ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ. յիշատակ չարչարանաց և մտից ի վիրապն։	10	30
18	+ ԿԻՐԱԿԻ, Զ. Քառասնորդաց։ Գալստեան։ Լր.։ Ծաղկազարդ։ Տն. Գալստեան Պայծառ։	11	31
Ելն. օր 5.47			Ելն. օր 5.31

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.—1810 Մարտ 18/31ին Մեծն Նափոլէոն կայսրը Սէն-Գլուտ (Ֆրանսա) դղեակին մէջ կ'ամուսնանայ Մարի Լուիզ արքիդքսուհիին հետ։

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առտու ջերմաչափին աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	2	Պէյրութ	17	Բեդերպուրկ	0—5
Արխանկէլ	0—9	Բարիզ	0—2	Վիեննա	0—0
Սօֆիա	4	Աթէնք	—	Թրիեստ	5
Իզմիր	14	Տրապիզոն	—	Սելանիկ	11

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ երէկ նիստ չունեցաւ, որովհետեւ այսօր Լուսաւորչի տօնը ըլլալով, երէկ իրիկուն նախատօնակին ներկայ գտնուելու համար, եկեղեցական անդամները չէին կրցած գալ։ Քաղ. Ժողովոյ անդամներէն ներկայ էին Սահակ փաշա Ասլանեան, և Խօրբեան, Ասատեան, Գարակէօզեան և Տէր Ներսէսեան էֆ.ները, որոնք Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ գումարուելով, Քաղ. Ժողովոյ օրակարգին վրայ գտնուող խնդիրներով զբաղեցան, և ի մէջ այլոց հետեւեալ որոշումները տուին։

—Տարագրելոց Յանձնաժողովոյ երկու անդամները հրաժարական մատուցանելով, Յանձնաժողովոյ ատենապետ Տ. էֆ. Տէրներսէսեանի տուած տեղեկութիւններէն հասու եղաւ ժողովը թէ՝ յանձնաժողովը ամբողջութեամբ արդէն գործէ ձեռնթափ եղած է իր հրաժարական մատուցած օրէն, և թէ Տիգրան էֆէնտի ինքն ալ ճամբորդելու վրայ ըլլալով, խնդրեց որ ժողովը հարկ եղած անօրինութիւնը ընէ։ Ուստի Քաղ. Ժողովը, Տիգրան էֆ.ի առաջարկութեամբ, որոշեց որ յանձնաժողովոյ թուղթերը, գոյքերը և ամէն ինչ որ կայ, յանձնուին Պատրիարքարան և Պատրիարքարանը պաշտպան կանգնի գործին։—Շիշլիի գերեզմանատան յանձնաժողովը իր ծախքերը հաւասարակշռելու համար, առաջարկած էր գերեզմանատան մըտից տուրքն աւելցնել։ Քաղաք. Ժողովը սկզբամբ ընդունեց եղած առաջարկութիւնը, տուրքի յաւելման քանակութիւնը գեղչելով։— Բարգէն Տ. Վ. Տրապզոնի առաջնորդ ընտրուած և ընտրութեան տեղեկագիրը առդ. Պատրիարքարան ղրկըուած ըլլալով. Կրօնական Ժողովին յանձնարարութեան օրինաւորութիւնն ստուգելով հաստատած էր։ Քաղաք. Ժողովն ալ օրինաւոր գտաւ կատարուած ընտրութիւնը և հաստատեց, որով Մշոյ վիճակը թափուր կը մնայ. ուստի Յովհաննէս Վ. Մուրատեան տեղապահ կարգուեցաւ. Զատկէն անմիջապէս վերջ առաջնորդական ընտրութեան ձեռնարկելու պայմանաւ։—Ամասիոյ առաջնորդ Արիստակէս Տ. Վ. Վանքեան Զմիւռնիա գացած և տեղւոյն եկեղեցիին գետնի խնդիրը քննած ու կարեւոր կարգադրութիւնները ընելով տեղեկագրած էր Պատրիարքարան։ Ժողովը նկատողութեան առնելով սոյն տեղեկագիրը, իր գոհունակութիւնը յայտնեց Արիստակէս Վ.ի բեղուն պաշտօնավարութեան ու ջանից համար, և որոշեց հարկ եղած թագրերը գրել կայս. կառավարութեան։

ՊԱՆՂԱԼՏԻ գերեզմանատան արմաւտկելու համար կազմուած յանձնաժողովը երէկ առաւօտ նիստ ըրաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը, նախագահութեամբ Տ. Բարթուղիմէոս արքեպս.ի։ Ներկայ էին յանձնաժողովոյ և Սամաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք, որոնք խորհրդակցութիւն մը կատարեցին գործին վիճակին վրայ։ Յանձնաժողովոյ նախագահը փափաք յայտնեց որ բոլոր անդամներուն կամ գոնէ մեծամասնութեան գործակցութեամբ ձեռնարկուի գործողութեան։ Անդամներէ ոմանք ալ այն կարծիքը ունէին որ այս պաշտօնը սահմանող անդամներով ալ առ այժմ կարելի է գործի սկսիլ, երբ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդն ալ ուղղակի կերպով օժանդակութիւնը նուիրէ։ Յանձնաժողովոյ եկեղեցական անդամներէն Տ. Գէորգ քհնյ. ալ հրաժարական տուած է, իսկ փոխանորդ Սրբազանը ակարութեան պատճառաւ չկրցաւ երեկուան խորհրդակցութեան ներկայ գտնուիլ։ Վերջապէս՝ որոշուեցաւ երէկ գրել Ս. Պատրիարքին որ, յանձնաժողովը երկու նիստ ըրած ու մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով, երրորդ հրաւէր մը ուղղուի բոլոր անդամներուն։ Եթէ դարձեալ մեծամասնութիւն չգոյանայ, արտօնութիւն պիտի խնդրըւի որ Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը գործակցելով յանձնաժողովոյ պաշտօն ընդունող անդամներուն, այս գործը գլուխ հանէ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ տեղապահը Այիբունար ուխտատեղիին վերաշինութիւնը պիտի կատարէ որուն համար բաւական գումար մը պիտի ծախսուի։ Պատրիարքարանէն ալ 10 ոսկի պիտի ղրկուի այդ շինութեան իբրեւ նպաստ։

ՈՒՍՈՒՄՆ. Խորհուրդը իր երեկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ «Նպաստից Սնտուկի» կանոնագրի յօդուածոց քննութեամբ, և մինչեւ 18րդ յօդուածը կարդալէ ու վաւերացնելէ յետոյ, յառաջիկայ նստին թողուց յաջորդ յօդուածներու քննութիւնը։ 2.—Վերստին զբաղեցաւ մայրաքաղաքիս ուսուցչաց կենաց ապահովագրութեան խնդրով և որոշեց յաջորդ նստին հրաւիրել նաեւ Նիւ-Եորք և Ռոսիա ապահովագրական ընկերութեանց կ. Պոլսոյ քննիչները լսելու համար անոնց կարծիքն ու պայմաններն ալ։ 3.—Հայագէտ Զօլաքէտեա էֆ. մայրաքաղաքիս Ցուխական տարրական նախակրթարաններու ուսմանց ծրագիրը Հայերէնի թարգմանած և ներկայացուցած ըլլալով, որոշուեցաւ խնդրել իրմէ որ հաղորդէ նաեւ նոյն վարժարանաց կազմական կանոնագրի թարգմանութիւնը։ 4.— Ս. Փրկիչ Որբանոց վարժարանի ինչպէս նաեւ Օրթագիւղի, Խասգիւղի, Սկիւտար Ս. Կարապետ և Իճատիէի վարժարանաց քառամսեայ տեղեկագրերը եւս ներկայացած ըլլալով, անոնց նախաքննութիւնն յանձնուեցաւ Կուրտիկեան էֆ.ի։ Տակաւին մէկ քանի թաղերու վարժարանաց քառամսեայ տեղեկագիրը հաղորդուած չըլլալով, որոշուեցաւ ութօրեայ վերջին պայմանաժամ մը եւս տալ նոյն վարժարանաց տնօրէններուն և Աւագ-ուսուցիչներուն, ուրկէ վերջը ի գործ պիտի դրուի անոնց մասին տրուած որոշումը անուանական հրատարակութեամբ միատեղ։ 5.—Տիկին Զ. Տօնէլեանի աշխատասիրած «Աշխարհագրա-Բերականութեան» Գ. տարւոյ մասին նախաքննութիւնը յանձնըւեցաւ Յ. Գուրգէն էֆ.ի։ 6.—Բաղէշի ազգային վարժարանաց վիճակացոյցը ներկայացուած ըլլալով, քննութենէն ետքը որդեգրուեցաւ տպագրութեան յանձնել։ 7.—Պէյօղլու-քաշերէյէ Թաղ. Խորհրդոյ մէկ յայտագրին վրայ, որոշուեցաւ ինչ ինչ կարգադրութիւններ ընել Սարըեար-Պէնիմահալլէի Թաղ. վարժարանի մատակարարութեան վիճակի մասին։ 8.—Օրթագիւղի Ս. Հռիփսիմեանց աղջկանց վարժարանի կարգապահական վիճակին վրայ քննութեան պէտք մը տեսնուելով, Կուլպէնկեան Սահակ էֆ.ի

յանձնուեցաւ այցելել նոյն վարժարանը և տեղեկութիւններ բերել: Զբաղեցաւ նաեւ մասնաւոր խնդիրներով:

ՄԱՍԻՍ շաբաթաթերթի այսօրուան թիւին բովանդակութիւնն է.—Տպաւորութիւններ Նուազահանդէսէն. Տ. Ա.—Թէ ինչո՞ւ չեմ ամուսնանար (Մենախօսութիւն) Աչք. Փանոսեան:—Բարեշրջութիւն գեղեցկին. Եղիա Տեմիրճիպաշեան.—Հիւանդանոցին տեղեկագիրը. Տօքթ. Յովս. Տ. Սաֆանեան:—Եւրոպ. ուրուագիծներ կնոջ կեանքէն (Նորավէպ) Թարգմ. Գերմաներէնէ Գ. Մ.—Զինահալ. Վարդէս:—Ցուցատախտակ:

ՄԵԾ ՆՈՐ ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

(ՍԱԼՈՎԱ)

Սուրհանդակի բաժանորդ գրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն գործակալ Սմբատ էֆ. Շարապխանեանի:

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

29 Մարտ 1901

Ֆրանսական 3% գոցուեցաւ	101.27
Ռէժի	319.
Ֆոնսոլիտ	23.70
Երկաթուղի	114.
Պանք Օթթոման	544.
Թրանսվալ	90.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ նստած նոյն մզկիթը գնաց, ուր ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ վերադարձաւ: Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին իտալական նախորդ դեսպան Պ. Բանսա, կինը, աղջիկը, Ա. Թարգմանը և զինուորական կցորդը, ռուսական դեսպանատան նաւային կցորդը; գերման զօրավար Լոֆ և դեսպանատան Բ. Թարգմանը, Պոլսոյ կողմի ընկերութեան տնօրէն Պ. Ֆրանգու և 45ի չափ օտարազգի հիւրեր, որոնցմէ ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան Կայս. ձեռնտուութեան:

ՍԷՆԹԸՐ ՏՕՆԻԱՆԻ մէջ ամէջ գիշերը փառաւոր հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իտալական դեսպան ասպետ Բանսայի, անոր քիչ ատենէն վերջնապէս մայրաքաղաքէս մեկնելուն առթիւ: Հացկերոյթին ներկայ էին անգլիական դեսպանէն զատ, որ սուգի համար չէր եկած, միւս բոլոր դեսպանները և բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, ընդ որս հրամանատար Պէոժէ, Պ. Ռամպէա, Նուրի պէյ, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Պ. Ֆարնէթթի եւն. եւն.: Աղանդերի պահուն Բլիւպին դեր-նախագահ հելլենական դեսպանը կարճ բանախօսութեամբ մը Բլիւպին անդամներուն կողմէ ցաւ յայտնեց Պ. Բանսայի մեկնումին համար, և անոնց կողմէ շնորհակալ եղաւ իտալական դեսպանին, որ բաւական ատենէ ի վեր Բլիւպին նախագահն էր: Պ. Բանսա սիրալիր խօսքերով պատասխանեց, և ըսաւ թէ երբեք չպիտի մոռնայ իր Պոլսոյ մէջ գտած ընդունելութիւնը: Պետական Խորհրդոյ անդամ Տիլպէր Զարեհ էֆ. յետոյ Ֆրանսերէն սատնաւոր բանաստեղծութիւն մը արտասանեց, որ ծափահարուեցաւ:

ՄԱԼԻՄԱԹ իր երէկուան թիւին մէջ հետեւեալ հերքումը կը հրատարակէ: —«Լոնտոնի մէջ հրատարակուող Թայմզ լրագրին ուղղեալ հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ՝ Սամոս կղզին հարաւային կողմը կարգ մը անկարգութիւններ յառաջ եկած են, և թէ Սամոսի իշխանը բարձրագոյն իշխանութեան դիմած ըլլալով, հարկ եղած միջոցները ձեռնարկուած է: Մեր մասնաւոր տեղեկութեանց վրայ հիմնուելով կուզենք հերքել այդ տեղեկութիւնները, որոնք ո և է հիմ չունին քանի որ նոյն կղզին բնակիչները անդորրութեամբ և հանգստութեամբ կ'ապրին, և իրենց նորընտիր իշխան Միխալաքի էֆ.էն մեծապէս գոհ են: Բոլոր Սամոսցիները Գուրպան Պայրամի տօնին մօտենալէն օգտուելով, Օսմ. պետութեան կողմէ իրենց նկատմամբ ցոյց տրուած համակրութեան և շնորհաց փոխարէն կը պատրաստուին իրենց շնորհակալութիւնը հեռագրել յառս Կայս. Գահոյից:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ.—Մոնրէալի (Քանատա) իտալական ընդհ. հիւպատոս ասպետ Սոլիմպէրկօ նոյն պաշտօնով մայրաքաղաքս փոխադրուած է:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ նորընտիր դեսպանը երէկ պալատական կառքերով դեսպանատան պաշտօնատարներուն հետ կայս. Պալատ գնաց և պաշտօնապէս ներկայացաւ վեհ. Սուլթանին, իր յանձնարարագիրները մատուցանելու համար:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Զինովիէվ երէկ դեսպանատան «Չէրնօմօրէց» շոգենաւով Հէյպէլի կղզին գնաց և այցելեց Երուսաղէմի Յունաց Նախկին Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի:

ՏԻՒՍԱՓ ՓԱՇԱ առջի օրը Իզմիրէն մայրաքաղաքս դարձաւ:

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան այս տարուան հասոյթները անցեալ տարուան հասոյթներէն 5000 ոսկիի չափ աւելի եղած են:

ՍԵԼԱՆԻԿ-Կ. ՊՈԼԻՍ երկաթուղւոյ միացման գծին ընկերութեան Հանր. Պարտուց վարչութեան կողմէ վճարուած է 20 հազար ոսկիի գումար մը, իբր քիլոմեդրի երաշխաւորութեան գումար. Տէտէաղաճ-Սելանիկ երկաթուղւոյ գծին:

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն Քսէնոփոլօ և ընկ. մեծ վաճառատուներուն պաշտօնեաներէն Անէսթի անուն 17 տարեկան պատանի մը 8 օրէ ի վեր աներեւոյթ եղած է և ո՛ւր ըլլալը չի գիտցուիր: Մինչեւ հիմա եղած խուզարկութիւնները ապարդիւն եղած են: Անէսթի բարեկամներէն մին ձերբակալուած է:

ԿԱՅՍ. ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ. — Գոհունակութեամբ կը ծանուցանենք թէ Հանր. Պարտուց Վարչութեան դրամական գործառնութեանց ճիւղին քարտուղարներէն Գաանիկ էֆ. Ճիւնկիւշեանի Սալիսէի աստիճան շնորհուած է: Գաանիկ էֆ. իր գործունէութեամբ գնահատուած է այն վարչութեան կողմէ, որու մէջ կը պաշտօնավարէ այնքան արդիւնաւորութեամբ:

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ Վարչական Խորհրդոյ նախագահութեան խնդիրը անցեալ տարիէ ի վեր կը զբաղեցնէր թէ՛ նոյն վարչական Խորհուրդը և թէ Եւրոպայի բաժնետէրերու խմբակները: Բաւական երկար խորհրդակցութիւններէ վերջը որոշուած էր իրաւարար ատեան մը կազմել, Օսմ. Հանր. Պարտուց հետ յարաբերութիւն չունեցող երկիրներէ ընտրուած պատուիրակներէ: Նորագոյն տեղեկութեանց նայելով, վարչութեան Գերման բաժնետէրերու պատուիրակ Տքթ. Լինտաուի հրահանգ տրուած է թէ՛ Պերլինի համալսարանին իրաւագիտական ճիւղին ուսուցիչ Տքթ. Հայլէմպորն իրաւագէտ-խորհրդարանի պաշտօնով իր մօտ պիտի գայ, նախագահութեան պաշտօնին արդի դրութեան փոփոխութեան մասին կարծիք յայտնելու համար: Միւս կողմէ միեւնոյն նպատակաւ վարչութեան Ֆրանսացի բաժնետէրերը՝ պատուիրակ հրամանատար Պ. Պէոժէի մօտ իրաւագէտ-խորհրդական անուանած են Պ. Ժիւլ Ռոսսին: Այս երկու անուանումները Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդին հաղորդուած են: Պ. Պ. Ժիւլ Ռոսսի և Հէյլէմպորն մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքս պիտի գան և մինչեւ սեպտեմբերի վերջը այդ խնդրոյն մասին իրենց կարծիքները յայտնելով, Իրաւարար Ատեանը կազմող երեք անդամները պիտի ներկայացնեն Վարչական Խորհուրդին:

«ՍԷՐՎԷԹ» ԼՐԱԳԻՐԸ. — Երէկուան պաշտօնականներուն մէջ հրատարակուած էր Ֆրանսերէն Սէրվէթի անպայման կերպով դադարման դատապարտուած ըլլալը: Նոյն առտուան Թուրքերէն Սէրվէթ կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսերէն Սէրվէթ կայս. Իրատէի մը համաձայն պիտի սկսի հրատարակուիլ Գուրպան Պայրամի առաջին օրը, կ'իրակի:

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ ՈՃԻՐ. — Անցեալ շաբաթ օրը Սելանիկի ոստիկաններէն Հիւսնի էֆ. իր պաշտօնին կերպաման համար սրբահարանի մը մէջ նստած պահուն, անծանօթ անձի մը կողմէ յարձակում կրեր է, որ րէվոլվէրի 5 հարուածներով սպաններ է զինքը: Ոճրագործին արձակած գնտակներէն մին հոնկէ անցնող Մանոլ անուն մէկուն ոտքերուն հանդիպելով վիրաւորեր է զայն: Մարդասպանը ձերբակալուած է:

ՀՆԱԳԻՏԱԿԱՆ.— Ասկէ առաջ գրած էինք թէ Պանտըրմայի մօտ Էչէն գիւղի շրջականները ստորերկրեայ երկու սենեակներ գտնուած էին: Այդ տեղէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ վերջերս հոն ուրիշ մէկ քանի նմանօրինակ սենեակներ երեւան հանուեր են, որոնց մէկուն մէջ կար մարմարեայ սնտուկ մը, ուրկէ մարդկային ոսկորներ հանուած են: Քիչ մը անդին հին բերդերու և ամրութեանց աւերակներ ալ գտնուեր են: Կայս. Թանգարանին կողմէ մասնաւոր պաշտօնեայ մը այդ կողմերը երթալով երեւան հանուած հնագիտական վայրերը պիտի քննէ:

ՍՐՏԱՅՈՅԶ ԴԷՊՔ ՄԸ.— Երէկ Պոլսոյ կողմը Ագսէրայէն բեռնակառք մը անցած պահուն գոմէշներէն մէկուն եղջիւրներէն մին անկէ անցնող Թրամուէյի կառքի մը ընդհարելով տեղէն ելաւ: Կենդանին ըղձացած սաստիկ ցաւէն ահռելի ձայներ արձակել սկսաւ, այնպէս որ հոն գտնուողներու սրտերը կեղեքուեցան:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ

Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին և Բերայի ու Պոլսոյ մասնաճիւղերը երկուշաբթի օրը, ապրիլ 1, Գուրպան Պայրամի առթիւ գոց պիտի ըլլան:

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷԻ

Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մասնաճիւղերը երկուշաբթի օրը, 1 ապրիլ, Գուրպան Պայրամի առթիւ գոց պիտի ըլլան:

ՊՈՒԼՂԱՐ ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՏ 6/19Ի

ԹՈՏԷ ՆՈՒՎԱՆ

Նախագահը.—Թոտէ Նուվան, ձերբակալուելէդ առաջ ի՞նչ գործով կը պարապէիր:

Թոտէ.—Կէվկէլիի Պուլկար Նախնական վարժարանին կ'աշակերտէի, ուրկէ յետոյ Սէրէզի Պուլկարական գիմնազիոնը գացի: Ուրիշ ընկերներու հետ վարժարանէն վռնտուած ըլլալով, հայրս ալ վռնտեց զիս, որով որմնադրութեան արհեստը ընդգրկեցի: Ձերբակալուելէս 5 օր առաջ Սելանիկ եկած էի գործ գտնելու համար: Օր մը ինձ յանձնուած խանիս մօտերը պատահած տանն մէքանքաչ մը շորթեց Թղթապանակս, որուն մէջ էր ծննդեանս վկայագիրը:

Ն.—Ո՞րքան մեծ էր այդ Թղթապանակը: Ոստիկանութեան լուր տուի՞ր այդ գողութիւնը:

Թ.—Թղթապանակը քիչ մը մեծ էր և կէս ոսկի ալ պարունակէր: Գողութիւնը իմացուցի խանճիին: Գողը ծննդեան վկայագիրս պատռած և նետած էր:

Ն.—Ետքը՞:

Թ.—Յաջորդ օրը ուզեցի Կէվկէլի երթալ հետիոտն: Ճամբան սայլակի մը հանդիպեցայ և լսելով որ Բիլքիչ կ'երթայ, վրան ցատկեցի յուսալով որ այդ գիւղին մէջ հօրս բարեկամներէն մին գտնելով դրամ կ'առնեմ և սայլապանին կուտամ:

Ն.—Առանց ճամբան գիտնալու և առանց դրամի ի՞նչպէս ճամբայ կ'ելլես:

Թ.—Հարցնելով հարցնելով կրնայի գտնել:

Ն.—Սելանիկի ո՞ր խանը իջեւանեցար:

Թ.—Ո՛չ խանին անունը գիտեմ, ոչ ալ խանճիինը, նոյն իսկ գտնուած տեղը մոռցայ:

Ն.—Զարմանալի բան, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ չես գիտնար և կը մոռնաս:

Թ.—Խանճիին հետ ոևէ յարաբերութիւն չունենալուս, անունը չեմ գիտեր:

Ն.—Բայց ըսիր որ գողութիւնը խանճիին իմաց տուած ես:

Թ.—Այսինքն թէ՛ երրորդ անձի մը միջոցաւ հետը խօսեցայ, որովհետեւ ո՛չ Թուրքերէն գիտեմ և ոչ յունարէն:

Ն.—Ի՞նչ պարագաներու տակ ձերբակալուեցար:

Թ.—Կամուրջին վրայ հասած պահերնուս ձերբակալուեցանք ոստիկանութեան կողմէ. անծանօթ անձ մը և Միլան ու Սանտօ կ'ընկերանային ինծի: Ձերբակալութեանս միջոցին Սանտօ անձնատուր եղաւ:

Ն.—Քանի որ Կէվկէլի կ'ուզէիր երթալ ինչո՞ւ համար յետոյ որոշեցիր Բիլքիչ երթալ:

Թ.—Նախ Կէվկէլի կ'ուզէի երթալ որովհետեւ ազգականներս հոն էին, բայց յետոյ Բիլքիչ գացող սայլ մը տեսնելով ուզեցի հոն երթալ:

Ն.—Ի՞նչ զգացիր երբ ձերբակալուեցար:

Թ.—Վախցայ:

Ն.—Տղաս, կ'երեւի թէ բաղդ չունիս եղեր: Խան մը կ'իջնես և ոչ անոր տէրը և ոչ ալ տեղը կը ճանչնաս: Փողոցին մէջ քայլ մը կ'առնես և ահա Թղթապանակդ և [illegible] կը գողնան: Գրպանը առանց փարա մը ունենալու կ'ուզես Կէվկէլի երթալ, ճամբան Բիլքիչ գացող կառք մը կը նստիս և ահա ոստիկանութիւնը կը ձերբակալէ քեզ և ճամբու ընկերներէդ մին անձնատուր կ'ըլլայ: Ըսէ՞ս որ կ'ուզէիր երթալ միանալ այն աւազակախումբին, որուն անդամ էիր, ինչպէս Նախնական հարցաքննութեանց միջոցին յայտարարեցիր:

Թ.—Մարդ ենք վերջապէս: Ինչպէս ըսիք, իրաւ որ բաղդ չունէի: Գալով աւազակախումբի բանին, առաջին անգամ կը լսեմ զայն:

Ն.—Հարցաքննիչ դատաւորին ըսեր ես թէ Բիլքիչ երթալ կ'ուզէիր և ոչ թէ Կէվկէլի:

Թ.—Սխալ է, Կէվկէլի ըսի, բայց սխալ գրած ըլլալու են:

Ն.—Սանտոն կը ճանչնա՞ս:

Թ.—Ո՛չ, այդ անունով մէկու մը, որ անձնատուր եղեր է, խօսքը հարցաքննիչ դատաւորէն իմացայ:

Ն.—Ըսիր թէ գողերը ունեցածդ առեր են, խանին վարձքը ի՞նչպէս վճարեցիր:

Թ.—Քսակս գողցան իմ Սելանիկ հասնելէս 4 օր ետքը, և արդէն խանճիին պարտքս վճարած էի: Այդ գիշեր և յաջորդ օրը պատառ մը բան չկերայ: Զիս ձերբակալած ատենին անօթի էի:

Ն.—Հարցաքննութեան միջոցին ըսեր ես որ խանճիին իմաց տուած ես Կէվկէլի երթալդ:

Թ.—Առանց բան չըսի:

Ն.—Մէկ կողմէն կ'ըսես որ խանին տէրը չես գիտեր, նոյն իսկ եթէ ոստիկանութիւնը հոն տանի քեզի, և միւս կողմէ կ'ըսես թէ Կէվկէլիին ճամբան գիտէիր:

Թ.—Հարցնելով պիտի գտնէի:

(Ասոր վրայ ընդհ. դատախազը խօսքը նախագահին ուղղելով ըսաւ.)

Ընդհ. դատախազ.— Ահաւասիկ ամբաստանեալ մը որ 4 օր 4 գիշեր խան մը մնացած է և չի գիտեր անոր ո՛ւր ըլլալը և անոր տիրոջ ո՛վ ըլլալը, ու հիմայ ելեր պայուսակ մը պէս պարապ խօսքեր կ'ըսէ դատարանին առջեւ: Որքա՞ն խելացի ըլլալու է այս մարդը գործաւորի մը աղտոտ հագուստին տակ ծպտուած: Այս մարդը, ինչպէս Մանոլի քովէն գտնուած մնացակար Թուղթերուն մէջի լուսանկարներէն կը տեսնուի, ատեն մը փայլուն շապիկներ, գեղեցիկ հագուստներ կը հագնէր, և նոր փողկապներ կը գործածէր: Ահա այսպիսի մարդոց հետ է մեր գործը:

(Նախագահին հրամանաւ, ձեռք անցուած 6 լուսանկարները ամբաստանեալին կը ներկայացուին:)

Ն.—Քանի՞ անգամ Սելանիկ եկած ես:

Թ. Ն.—Մէկ անգամ, ձերբակալուելէս առաջ:

(Լուսանկարներուն ետեւի կողմը Սելանիկցի լուսանկարիչի մը հասցէն ցուցնելով նախագահը կ'ըսէ.)

Ն.—Այս լուսանկարը որ 1900ին Սելանիկի մէջ քաշուած է, կը ցուցնէ թէ այս առաջին անգամը չէ որ մեր քաղաքը եկած ես:

Թ.—Ես Սէրէզի մէջ լուսանկարս հանել տուի, և Թերեւս լուսանկարիչը Թուղթերը Սելանիկէն բերել տուած էր:

Ն.—Որո՞ւ տուիր այս լուսանկարներէն:

Թ.—Դպրոցական ընկերոջ մը, Միլան Միչէի:

Ն.—Ըսիր թէ դպրոցէն վռնտուած էիր, սուտ ես, դուն շրջանաւարտ եղեր ես:

Թ.—Այո՛, շրջանաւարտ եղայ:

Ն.—Այդ լուսանկարները Նուվան Մանոլի, խռովարարի մը քով գտնուած են:

Թ.— Այդ անձը Կէվկէլիցի Միլան Միչէի եղբայրն է:

Հ.— Ըսեր ես թէ Մանոլ Կէվկէլիցի է, սակայն Բիլքիչցի է եղեր:

Թ.— Այո՛, այո՛, սխալեցայ, Մանոլ Բիլքիչցի է:

(Հոս կը վերջանայ հարցաքննութիւնը:)

Վ Ճ Ի Ռ Ը

Սելանիկէն երէկ ցորեկ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ՛ տեղւոյն Եղեռնադատ Ատեանը 19 Պուլկար խռովարարներու դատավարութեան մասին հետեւեալ վճիռը տուած է. — Խռովարարներուն 3ը մահուան դատապարտուած են, 7ը մշտնջենական բանտարկութեան, 5ը հինգ և մէկն ալ 1 տարուան բանտարկութեան: Միւս երեքն ալ ազատ արձակուած են:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԷՔԻՆ, 28 Մարտ.—Լի-Հունկ-Ճանկ ջանք չի խնայեր Մանչուրիոյ դաշնագիրը ստորագրել տալու համար: Նահանգներու փոխարքաները և Չինացիներու մեծ մասը բուռն կերպով կը բողոքեն այդ դաշնագրին դէմ:

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.—Ռուսիա Քորէայի ամբողջութեան սպառնալով, Ամերիկա որոշած է ազդու ընթացք մը բռնել, իր շահերը չվտանգելու համար:

ՊԵՐԼԻՆ.—Գաղթային ճիւղին տնօրէն Տոքթ. Սթիւպէլ Լոնտոն պիտի երթայ, Չինաստանի տուգանքի խնդրին լուծումը փութացնելու համար, անգլ. կառավարութեան հետ բանակցելով:

ՊԷՔԻՆ.— Ռուսերը կը սպառնան նոր զօրքեր բերել, եթէ Չինաստան չստորագրէ Մանչուրիոյ դաշնագիրը:

ԼՈՆՏՈՆ.—Պօէր Զօր. Տէվէթ անցեր է Վալ գետը, Տըվիլիէրստորբի մօտ: Կ'ըսուի թէ բազմաթիւ Թրանսվալցիներ պիտի միանան Պօէր գունդերուն:

—Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Չէմպըլէն յայտարարեց թէ՛ Անգլ. կառավարութիւնը մտադիր չէ պաշտօնանկ ընել Սըր Ա. Միլները՝ Թրանսվալի և Օրանժի կուսակալութեան պաշտօնէն:

—Լորտ Սալզպրի ինֆլուէնցայէն բռնուած է:

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Գործաւորներու և գործատէրերու միջեւ գժտութիւնները հարթուեցան: Աշխատութիւնները սկսան և դէպքերը վերջացան:

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսրը Ալեքսանտր գունդին զօրանոցը այցելելուն առթիւ բանախօսելով, յայտնեց թէ զօրագունդը մինչեւ հաւատարիմ պիտի մնայ վեհապետին:

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 29 Մարտ.— Բեքինէն հասած հեռագիրներու նայելով, Չինական կառավարութիւնը պաշտօնապէս յայտարարեր է թէ չպիտի ստորագրէ Մանչուրիոյ դաշնագիրը:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՖՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	25.21
Երէկուան բարձր գինը	25.22
Երէկուան վար գինը	25.13

ՌՈՒՄԷԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	113.—
Երէկուան բարձր գինը		113.12
» վար »		112.
Ռէժի	Լ.Օ.	14.—
Թրամվայ բաժնեթուղթ		6.30
» պարտաթուղթ		460
» ժուիսանս	Ֆր.	1.90
Օսմ. ապահովագր. ընկ.	Լ.Օ.	4.10
Բրիօրիթէ Թիւրք		—.—
Թրանսվալ	Ֆր.	90.
Քարափ		450.50
Քրէտի Ֆոնսիէ Լէժիպսիէն		264.50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ	Ղչ.	108.09
Մէթալիք		98.—
Անգլիական ոսկի		110.09
Ֆրանսական ոսկի		87.28
Քրիմէց		51.08
Քօլ		91.
Ռուսլի Թղթադրամ		8.65
Լոնտոն 3 ամիս		109.32½
Քարիզ		22.92

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Մարտ	Անգլիական	ՓԱՐԻԶ, 14 Մարտ Ֆրանսական
Անգլ. գոնս.	96.46	102.50
Օս. գօն. սէռի B.	49.55	
» » » C.	27.37	
» » բաց. D.	23.27	24 40
» » գոց. D.	23.37	24.50
Պանք Օթոմ.	11.50	551.
Թրանսվալ	3.55	92.
Եգիպտական		106.25
Օսմ. Ռէժի		323
Բրիօրիթէ		506.50
Օսմ. Մաքսատուն		516.
Օսմանիէ		475.
Քրէտի Լիօնէ		1074.
Իտալական		95.80
Սպանիական		72.57

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ՄԸ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(1901 Մարտ 9էն 16)

Յատկապէս Սուրհանդակի համար կազմուած

Ցորեն.— Եկաւ Անատոլուի երկաթուղիով 64 վակոն 32000 քիլէ. Սամսոն և Սինոպէն 6500 քիլէ: Ծախուեցաւ ճերմակ Լիւլէպուրկէն վար 8¾-9, խառն 10-10½, չավտարլը խառն 10¾-11¼, Սամսոն-Սինոպի ապրանք 11¼-11½, կարծր Ա. ապրանք օխան 35-36, Բ. տեսակ 33-34 փր.:

Գարի.— Քիչ շատ գործ եղաւ տեղական սպառման համար 10-10¼էն քիլէն, և միջին ապրանք 17½ 18 փր.էն քիլօն: Եւրոպայի համար Տէքիրտաղ յանձնելի էտեղը ապրանք գործ չեղաւ: Գին 24 փր. անուանական:

Ալիւր.— Եկաւ 2700 պարկ Օտեսայէն, 2500 Վարնայէն, 400 Սամսոնէն: Ծախուեցաւ Օտեսա 74-83, Վարնա թիւ 2 73-75, Սամսոն Բ. տեսակ 63-64, Գ. տեսակ 58-59. տեղական հացման Ա. տեսակ 67-68, Բ. տեսակ 63-65էն:

Խոշնկ.—Գին 83-84 ղշ.:

Թեֆ.—Գին 14-14½ փարա:

Թիֆթիկ.—Միայն 300 հակ ծախուեցաւ: Միխալըճ Սէվրիհիսար 18, Զանկըր 16-16½, մորթէ մկրատուած 13½-14 ղշ.:

Բուրդ.– Եւրոպայի համար գործ չեղաւ: Տեղական սպառման համար 150-200 հակ ծախուեցաւ Իզմիր յանձնելի 3¾էն:

Աֆիոն.—Շաբթուս բնաւ գործ չեղաւ, անուանական գին 122-125 ղշ.:

Քիթրէ.—58 պարկ ծախուեցաւ, 11 ճերմակ 21½ ղշ.էն, 23 պիւնտո 17½-18 ղշ.էն, 24 գույին 15½-16 ղշ.էն:

Մեղրամոմ.—550 օխա ծախուեցաւ 18¾-19 ղշ.էն:

Ճէհրի.—100 պարկ Եօզկատի ապրանք ծախուեցաւ Սամսոն շոգենաւ յանձնելի 70 փարայէն:

Շաքար.—4560 պարկ եկաւ, 3600 Թըրքէսթէ և 960 Ռուս: Թըրքէսթէ 81½-82 ղրշ. Ռուս 74, Թէյի շաքար 85 ղրշ.:

Խահուէ.—Ապրանք չեկաւ: Պատրաստէն 400 պարկ ծախուեցաւ. գիները անփոփոխ են 530-650 ղրշ.:

Կաշ.—Եկաւ 8000 սնտուկ: Ծախուեցաւ Նաւամատոյց յանձնելի 23-23½, առանց սնտուկի 21-21½ ղրշ.:

Պղպեղ.—Գին 9¾-10 ղրշ.:

Կլոյեւ (գալայ).—Կը փնտռուի. 850-860 ղրշ.:

Երկաթ.—Թէեւ Եւրոպայի մէջ գիները կ'իջնան, բայց Պոլսոյ հրապարակին վրայ անփոփոխ կը մնան: Կենդրոնը 50 ղշ.էն գործ կ'ըլլայ Պելժիքական ապրանք:

Մոմ.—Ֆուրնիկ 60-60½, Ծակով 65, Արբոլլօ 50-5 ղրշ.:

Բրինձ.—Անգլ. 110-111 ղրշ. Ճավոն 145-155 ղրշ. Ճեննովա 35 Փր. Ֆիզօն 40-41 Փր.:

Սխտոր.—Ծախուեցաւ 32-34 փր. տեղական սպառման համար Անատոլուի ապրանք: Եւրոպայի համար գործ չեղաւ:

Լոբի.—Օրտու Տրապզօն 80 86 ղրշ. Քէօսթէնճէ նուրբ ապրանք 98-100 ղրշ., Խորոզ 130-135 ղրշ.:

Եփեդոյդերն.—Քիչ մը գործ եղաւ 20½-21 փարայէն։

Թուղթեր.—35-36 փր.էն կը ծախուի և կը փնտռուի։

Բամբակ.— 34-36 փր.էն ծախուեցաւ Քէօսթէնճէի ապրանք։

Աղուեսի մորթ.— Զոյգը 26-28 ղշ. լաւ ապրանք 28-29 ղշ.։

Կուզ (սանսառ).—Զոյգը 120 125 ղրուշ լաւ ապրանք 130-140 ղրուշ։

Կուզ (գունաւոր).—Զոյգը 125 130 ղշ. լաւ ապրանք 135 140 ղշ.։

Զերդավ.—Զոյգը 180-190, լաւ ապրանք 190 200 ղշ.։

Նապաստակ.—100ը 190-195 ղշ.։

Մանիֆաթուրա.—Գործ չկայ, ինչպէս կ'ըլլայ սովորաբար տարւոյն այս եղանակին մէջ, Պայրամի և տօնական օրերու պատճառաւ։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Յ. Ս. Խաչերեան.—Փոխըի ընկալագիրը զրկեցինք, մեր վերջին նամակէն յետոյ։

ՅԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Հանր. Պարտուց Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական Հաստատութիւնը մտնել փափաքողներուն թէ՝ այդ Հաստատութեան վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ 4/17 ապրիլ 1901, չորեքշաբթի օրը։ Առանց կրօնի և ազգի խտրութեան ամեն ազգ կրնայ ընդունուիլ, հետեւեալ պայմաններով.—Ընտրելիները պարտին առ նուազն 18 տարեկան ըլլալ։ Այդ տարիքէն վար եղողները չեն կրնար ընդունուիլ։ Ընտրելիները հետեւեալ խնդիրներուն մասին մրցման քննութեան պիտի ենթարկուին.—Ա. Թուաբանութիւն և Բ. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մին գրել կարդալ։ Քննութիւնները Թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։

Հաստատութիւնը ընդունելիք աշակերտներուն թիւը 30ի որոշուած ըլլալով, այդ 30ը պիտի ընդունուին ընտրելիներուն մէջ քննութեանց պահուն ցուցած թիւերուն առաջնութեան կարգով։ Հետեւաբար ընտրելիները պէտք է որոշուած ժամանակէն առաջ իրենց խնդրագիրները ներկայացնեն Պրուսայի շերամաբուծական Հաստատութեան Պ. Տնօրէնին, և Հաստատութեան բացման օրը ներկայանան անձամբ իրենց հետ ունենալով ծննդեան և բարի վարուց վկայագիրները։

Զրգ. տարուան աշակերտներն ալ պարտին ներկայ գտնուիլ Հաստատութեան բացման, 1901 ապրիլ 4 27ին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

7/20 մարտ 1901|1317 12—6

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ՏՈՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ ծանօթ մասնագէտ, կը շարունակէ հիւանդ ընդունիլ ի Բերա, Մեծ Փողոցին ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց թիւ 4։ 36—11

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վարժարաններէն վկայեալ Հայ օրիորդ մը պատրաստ է գերմաներէն լեզուի և դաշնակի մասնաւոր դասեր տալ ընտանիքներու մէջ։ Փափաքողք պէտք է դիմեն առ Զաքար Միսիթարեան. Ցակոբեան խան (Զագմագճըլար) թիւ 8։ 3—3

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԸ, որ հմուտ է Անգլիերէնի, Ֆրանսերէնի, տօմարակալութեան ու գործի մէջ փորձառութիւն ունի, պաշտօն կը փնտռէ առեւտրական տան մը մէջ։ Դիմել խմբագրատուն։ 12—5

ՖԷՊԻՒՍ հանրածանօթ լուսանկարչատունը (Բ.Թարգուլ և Ա.Գավճեան) այս անգամ իր նախորդ տեղէն փոխադրուած է Պոն Մառշէին դիմացը, Ալլահվէրտի բնակարանին քով գտնուած նոր շէնքը։ Ֆէպիւս լուսանկարչատունը այս նոր շէնքին մէջ կ'արժէ անգամ մը տեսնել, որովհետեւ ոչ թէ լուսանկարչատուն այլ Արեւելեան թանգարան մը դարձած է։

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իւքազով արտօնեալ։
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ։
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37։
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։
Քննիչ ընկերութեան յարեւելս Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

1898 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին 34,775,462 Ֆր
Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի 164,172,000 »

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Մուստաֆա հէն փեշը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՐԷԲԲԷՆ

ՏՈՔԹ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Մանկաբարձ. և մանուկներու բժիշկ Վիեննայի արգանդային և կնոջ հիւանդութեանց։

Այն բժիշկը, որ երկար տարիներ Պոլսոյ մէջ ճարտարապէս իր արհեստը ի գործ դրած և ապա մէկ քանի տարիներ ևս Բարիզի մէջ մասնագիտական ուսումներով զբաղած է, կը գտնուի Բերա Մէքթէպ Պայրամի փողոց 29 թիւ տունը։

Իրեն մասնագիտութիւն ընտրած է մանկաբարձութիւնը, և բժշկութեան էն վերջին և կատարեալ մեթոտներուն համաձայն կը բուժէ կիներու արգանդային զանազան հիւանդութիւնները, ինչպէս նաեւ ուրիշ հիւանդութիւններ յաջողապէս կը բուժէ ելեկտրականութեամբ նորագոյն մեթոտով, մինչեւ իսկ շատ տարրգաներու մէջ ազատելով հիւանդը սոյն միջոցաւ վիրաբուժական գործողութեան մը պէտքէն։

Ռենթկէնեան հրաշալի ճառագայթներով կը քննէ, կը գտնէ դիպուածով կլլուած կամ ոև է կերպով մարմնոյն մէջ մտած դրամ, գնտակ, ասեղ են., ինչպէս նաեւ կոտրած կամ տեղէն խախտած ոսկորները, ստամոքսի, աղիքներու և երիկամունքներուն մէջ գոյացած քարերը կամ ուռերը, և վերջապէս որովայնի և կուրծքերուն մէջ գոյացած հիւանդութիւնները, հիւծախտին զանազան աստիճանները, և անձի մը՝ հիւծախտի ենթարկուելէն առաջ՝ դէպի այդ հիւանդութիւնը հակամիտութիւն ունենալը կամ ոչ։ Ասոր բոլորը կը ցուցնէ (radioscopie) այցելուին. և ի պահանջել հարկին առանց լուսանկարն ալ հանելով (radiographie) յաճախորդին կուտայ իբրեւ մուրհակ։

Տքդ. Չիլինկիրեան ամէն օր կէս օրէն վերջը հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, և հինգշաբթի օրերն ալ նոյն ժամուն ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները։ 30—2

ԿՕՇԻԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Տ. Հ. ԲՈԼԼԱՔ ԵՒ ԸՆԿ.
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՎԻԵՆՆԱ

Տ. Հ. Բոլլաք և ընկերութեան կօշիկի գործարանը որ արդէն Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 376, վաճառատուն մը ունէր, իր քաղաքիս յաճախորդները գոհացնելու համար Ղալաթիա, Քարաքէօյ Թավշան խանի մօտ թիւ 17 մասնաճիւղ մը բացած է։

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

Ծանօթ.—Կօշիկի իւրաքանչիւր զոյգ կրունկին վրայ կը կրէ իր գինը. ոև է դժգոհութեան տեղի չտալու համար։ 12—7

ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ ՈՒ ՏԻԿԻՆՆԵՐ
ԱՄԷՆՔԴ ԱԼ ԴԻՄԵՑԷՔ

Ղալաթիա, Մեծ Միլլեթ խան, Ա. յարկ թիւ 16

Ուր հասած են Բարիզէն վերջին Նորաձեւութ.

Բեռմները

Սոյն վաճառատունը որ կարող անօրէնի մը շնորհիւ ամէն տեսակ ապրանքներու ճոխ ու կատարեալ մթերք մը ունի, այս օրերս ստացած է գարնան բոլոր նորաձեւութիւնները, և հետզհետէ ամէն օր ալ կը հասնին նոր ապրանքներ։ Կիներու և աղջիկներու համար ժաքէթներ, բլըզներ, պլուզներ և միջնազգեստներ, աղոց համար զգեստներ և բարաբուներ, այրերու և կիներու համար ամէն տեսակ ճերմակեղէններ և ուրիշ շատ մը ապրանքներ կը ծախուին անմրցելի գիներով։ Սոյն վաճառատունը ամէն օր բաց է մինչեւ ժամ 6 (Ք. Ե.) ինչպէս նաեւ կիրակի օրերը։ 9—7

Վաճառատուն Կարմիր Աքլոր
299, Մահմուտ Փաշա, Ստամպօլ. 299

Վերջին Ձեւ

Օրինակի համար, 80 ղշ.ի ապրանք գնողը 20 ղշ. կանխիկ և Պայրամին համար շաբաթը 5 կամ ամիսը 20 ղշ. պիտի վճարէ։ 160 ղշ.ի գնողը 40 ղշ. կանխիկ և շաբաթը 10 կամ ամիսը 40 ղշ. պիտի վճարէ։ Եւ այսպէս շարունակաբար, սոյն համեմատութեամբ։

ՈՒԷՍԹԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաւաքուած հիմնադրամը գումարը	անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000
Հրդեհներէ ծանօթ ֆրանս. և գերմ. ընկերութեանց վճարեալ դրամագլուխը		100,000էն աւելի չէ)

ՈՒԷՍԹԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ և անմիջապէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէգաբու, Անանիայի խան թիւ 20 21 22։

Գաւառաց մէջ՝ ընտիր և պատուաւոր գործակալութիւններ կը փնտռուին։

ԾԱՆՕԹ.— Տեղւոյս կ'ն ծանօթ Ֆրանս. և գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը՝ իրենց հասոյթին հետ բաղդատմամբ 100%էն աւելի չէ, մինչդեռ «Ուէսթըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակիցներուն վրայ։

ՕՐՄԱՆ, ՄԷՍԱՏԻՆ ՎԷ ԶԸՐԱԱԹ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

Գասթէմոնի վիլայէթի տախիլինտէ քային Զաֆրանպօլը գազասընտա հուտուտը մալիւմէ իլէ մահտուտ Թուրնա նամ միրի օրմանլըգընտան օն սէնէ միւտտէթ զարֆընտա վէ սէնէ վէ գէսէնէք խասըպէթ իտէճէք մըգտարը սէնէտ իչինտէ տամղալը գաթ ու իմրաճ իտիլմէք վէ ... սէնէյէ խասըպէթ իտէճէք պէտէլին էօշըրին օլարագ ալըրօսիթօ սուրէթի քաթ ֆէնի պէտէլի տախի միւտտէթ միւզաիտէ զաֆէրնտա աէօրտէր մահ ... իւզ 30 Թագուիմտէ լիրաի Օսմանի 100 ղշ. հիսապըլիւ Օթման վէ Մէտախին վէ Զըրաաթ Նէզարէթ ը ճէլիլէսի վէգալէթինէ Թէէտիյէ օլունմագ, վէ շէրաիթը սաիրէսի օլ պապտաքի Թանզիմ վէ ԹԷ-ԹԻ գըլընմագ օլան մուգավելէնամէսի ահքեամընա Թապի օլմագ, վէ Թէգարրուր իտէճէք պէտէլմըթը հասաը իթթիսալէ կէօրիւլէր իսէ իշպու 317 սէնէսի Նիսանընըն 8ինտէ գարարը մուվագգաթը վէ օն պէշինտէ իհալէի գաթիյէսի իճրասը հազգընտա մուամէլէթ իյֆա գըլընմագ իւզրէ, 5000 մէթրօ միքեապ քէօքնար քի ճէմ'ան 50000 մէթրօ միքեապ իւմթէլիֆ իւլ ճինս քէրէսթէ- սէն մէչէնին պէհէր մէթրօ միքեապընտա 20 վէ չամըն 15 վէ քէօքնարըն 40 ղշ. պէտէլմըթը իլէ զուրանտա Թալէպի զուհուր էյլէմիշ վէ մէզքիւր ել մըզաար քէրէսթէնին զուրանտա վէ մահալլինճէ միւզայէտէսինին իճրասը մուգարրէր պուլընմըշ օլտուղունտան, պէտէլմըթը մէզքիւրէ իւզէրինէ զամմ իլէ Թալիպ օլանլարըն միւտտէթէ մէզքիւրէ զարֆընտա սէքիզ Ֆէր Տէֆտարխանէի Թէֆթիշի Նէզարէթի միւշարիլէյհա օրման սէր միւֆէթթիշլիկինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի զըմնընտա իլանը քէյֆիյէթ իպթիտար գըլընըր։

13 մարտ 317 3—2

ՀԱՅՑԸՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

479, Բերա, Մեծ-Փողոց 479

Կանանց և արանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ասուեղէններ և վերջին նորաձեւութիւններ։ 15—2

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ «ԹՈՒՐՔԻԱ»

Լուսանկարչատունս գոհացուցիչ վիճակի մը հասցնելու համար ըրած զոհողութիւններս ի նկատի առնելով, պիտի ուզէի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ՝ այն նոր գործատեղին որ բացուած է իմ մականունովս, բնաւ առնչութիւն չունի իմ մասնաւոր լուսանկարչատանս հետ որ «Թուրքիա» կը կոչուի և կը գտնուի Սիրքէճիի կայարանին մօտը, Ռալարգ գրատունէի քով։

Ուստի հասարակութիւնը խաբէութեան մը չենթարկելու համար հարկ կը համարիմ հրապարակաւ ծանուցանել այս պարագան։ «Թուրքիա» լուսանկարչատունը դիմողները գեղեցիկ և բնական լուսանկարներու հետ պիտի գտնեն նաեւ անմրցելի աժանութիւն։ ԹԷՈՏՈՐ ՎԱՖԻԱՏԻՍ

Տէր «Թուրքիա» լուսանկարչատան

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴԵՂՈՐԷՑ
Ա. ՆԱԶԱՐԵԱՆ
ԱԺԱՆ, ԹԱՐՄ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՏԵՍԱԿ ԴԵՂԵՐ
ԱՆՊԱԼԱԾ ԸՆՏԻՐ

Ցեղեալ մեծ մթերանոցը որ քանի տարիէ ի վեր հաստատուած է Եէնի Ճամիի հրապարակը Մըսըրլը խանին մէջ, թիւ 2, 3, 4, իր դեղերուն աժանութեամբը և ընտիր առեւտրովը կարող է մրցիլ բոլոր նմանօրինակ հաստատութիւններու հետ։ Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին կարելի եղածին չափ փութով և խնամքով։ Ա. Նազարեան էֆ. ամէն միջոց ձեռք առած է իր յաճախորդները գոհ թողելու համար։ 50—15

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆԸ

կատարելապէս կը բուժէ ՀԱՐԲՈՒԽԸ և ամէն տեսակ ԻԶՈՒԱԾՔՆԵՐԸ։ Այս ազդու դեղը հակառակ իր անմիջական ազդեցութեան բնաւ վնասակար հետեւանք չունի։ Տղաք ալ շատ դիւրաւ կրնան գործածել զայն։ Խնաւ օգտ. ատեն մարդս ՆԷՎԱԶԻԼԻՆԸ գործածելով բնաւ հարբուխ չըլլար։

ՆԷՎԱԶԻԼԻՆԻ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ

եղանակն է այդ դեղը պարունակող սրուակը վարի կողմէն սղմել և դուրս ժայթքած հիւթը քթին մօտեցնելով վեր քաշել, օրը 5էն 10 անգամ կրկնելու է այս։

ԳԻՆՆ Է 1 ՖՐԱՆՔ

Ընդհանուր մթերանոց Ֆարմասի Սանթրալ Պէրք Բլած (Ֆրանսա)։ Կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու բոլոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 26—11

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷՔԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի ճամբան, Թիւ 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ շաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և տնական տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ շաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս յանձնարարութիւնները և զանազան շաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին։ Վաճառատանս մէջ կը գտնուին նաեւ ֆրանսական և ուրիշ տեսակ շաքարներու ճոխ մթերք մը։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Գիները շատ աժան են։ 104—17

ՏՕՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՍԻՍ

Բերա, Թաքսիմ փողոց, Թիւ 10

Ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ մասնաւորապէս և խնամով Ջղային տկարութիւնները, ստամոքսի, աղիներու, շնչառական երակներու հիւանդութեանց։

Իր տանը մէջ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջը։ Դշ. օրերը 7էն 10 ձրի աղքատաց։ 24—13

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (66)

ԺԻՒԼ ՄԱՐԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՈՃԻՐԸ

ՄԱՍՆ Ա.
ԴԱՐՈՒ ՄԸ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

ԺԲ.
ՍԻՐԱՏՈՒՄՍ ՄԸ

Դքսուհին տատանելով դուրս ելաւ, Գլուխը այն աստիճան ծանրացած, և այնքան յուզուած էր որ պանքատմններով լեցուն թղթապանակը գրասեղանին վրայ մոռցաւ։

Ծերունին զայս տեսնելով գոչեց.

—Տիկի՛ն, ահա կը մոռնաք ձեր դրամը, առէք։ Կը հասկնամ, քիչ մը յուզուած էք։

Դքսուհին Կասսա-Ռոշէն հեռացաւ և առանց գիտնալու ինքզինքը Վիլֆոռի ապարանքին մէջ գտաւ, այնքան մտազբաղութեամբ կը քալէր։

Հորաս դուքսը՝ մայրը տեսնելուն՝ անոր մօտենալով գոչեց.

—Մայր իմ, լմնցաւ, այնպէս չէ՞։ Հիմայ քիչ մը պիտի նեղուինք, բայց վնաս չունի։

Ցանկարծ իր մօր դալկութիւնը տեսնելով կանգ առաւ։ Վազեց անոր, և թեւերուն մէջ առաւ զայն։ Ճիշդ ատենն էր, դքսուհին ոտքի վրայ մնալու կարողութիւն չունէր։ Իր դողդոջ ձեռքերէն վար ինկաւ թղթապանակը, որուն մէջէն դուրս թափեցան պանքատմնները։

Այն ատեն դքսուհին Հորասի մէկ լուռ հարցման պատասխանելով ըսաւ.

—Զաւակս, խնդիրը չէ կարգադրուած, այդ մարդը թշուառակա՛ն մըն է։

—Նախատե՞ց ձեզ։

—Ո՛չ։

—Ի՞նչ կայ ուրեմն, շուտ ըսէք, մայր իմ։

Դքսուհին ի՞նչպէս կրնար եղածը պատմել իր զաւկին, ի՞նչ պատմութիւն պէտք էր յերիւրել։ Ճշմարտութի՞ւնը ըսէր. ոչ, հազար անգամ ոչ, աւելի աղէկ էր մեռնիլ։

—Մայր, կ'աղաչեմ, շուտ ըսէք։

Դքսուհին վարանեցաւ, սուտ մը կը փնտռէր։ Վերջապէս որոշում մը տալով ըսաւ.

—Ժիռոտիա առաջարկեց կա՛մ մեր պարտքերը վճարել և կամ ընդունիլ մեր անուան արատաւորումը։

—Վիլֆոռ անուան անպատուութի՜ւնը՜...

Դքսուհին դեռ չէր ստած, ճիշդ էր, խնդիրը Վիլֆոռի պատւոյն շուրջը կը դառնար։

—Զաւակս, յարեց՝ այս անգամ սպելով. այդ թշուառականը իր քովը ունի ահաւոր գաղտնիք մը, և այդ գաղտնիքին ապացոյցները... խնդիրը մեր պատւոյն շուրջը կը դառնայ։

—Որո՞ւ սակայն...

—Ձեր... հօրը։ Եւ Ժիռոտիա սպառնաց այդ գաղտնիքը հրապարակել, եթէ 42 000 Ֆր. չվճարենք իրեն, մեր ունեցած պարտքերէն զատ։

—Եւ վարանեցա՞ք...,

—Ուզեցի խորհուրդ հարցնել ձեզի։

—Պէտք չէր վարանէիք, մայր իմ, եթէ իրօք այդպիսի գաղտնիք մը կայ, պէտք էր անմիջապէս ջնջել զայն։

—Իրաւունք ունիք, զաւակս, պէտք է ջնջել...։

—Այո՛, Ռոլան ալ այդպէս պիտի մտածէ։

Դքսուհին այս անունը լսելուն սարսռաց. երբ թէ առաջին անգամը ըլլալով կը լսէր։

Ռոլա՛ն, Ժիռոտիայի զաւակը՜...։

Դուքսը առանց ուշադրութիւն ընծայելու շարունակեց.

—Մայր իմ, գիտեմ թէ հայրս շատ դժբաղդ ըրած էր ձեզ ... այսու հանդերձ, մայր իմ, կ'աղաչեմ ըսէք ինծի այդ գաղտնիքը. որովհետեւ հայրս, հանգուցեալ դուքսը, որքան ալ գէշ կեանք մը անցուցած ըլլայ, պէտք է որ մենք միշտ պահենք իր պատիւը։ Ըսէք մայր իմ...։

—Բան մը չե՛մ գիտեր, զաւակս։

—Բայց, մայր իմ, այդ գաղտնի՛քը, անոր ապացոյցնե՞րը...։

—Այդ թշուառականը յայտարարեց թէ դրամը վճարած ատենս միայն այդ գաղտնիքը և ապացոյցները պիտի յայտնէ ինծի։

—Մայր իմ, ըսաւ Հորաս, ես ընտանիքին պետն եմ, և քանի որ խնդիրը իմ կըրած անուանս շուրջը կը դառնայ, պէտք է որ ես տեսնեմ Ժիռոտիան և ես հասկնամ այն գաղտնիքը՝ զոր նա կ'ուզէ մեզի ծախել։

Դքսուհին գունատած էր զայս, որովհետեւ գլուխը ցնցելով ըսաւ.

—Ոչ, զաւակս, ե՛ս պէտք է երթամ...

—Մա՛յր...։

—Ես պիտի երթամ, զաւակս, պատասխանեց դքսուհին՝ ամուր ձայնով մը և վստահ ըլլալով որ Հորաս պիտի յարգէ իր կամքը։

Հորաս գլուխը ծռելով ըսաւ.

—Բայց, մայր իմ, այդ գաղտնիքը իմանալէ ետքը պէտք է որ ինծի ալ հաղորդէք, որովհետեւ ես պարտաւոր եմ գիտնալ մեր անուան վերաբերեալ ամէն խնդիր...։

Դքսուհին խուսափողական պատասխան մը տուաւ, բան մը չխոստանալով։

—Զաւակս, ըսաւ, պիտի ըսեմ ի՛նչ որ մեր ընտանիքին շահերը կը պահանջեն ինծմէ, և այն միայն պիտի ըսեմ, ինչ որ քու վրայ ունեցած սէրս թոյլ կուտայ ինծի։

Դուքսը զորովանօք համբուրեց մօրը ձեռքը։

—Գացէք ուրեմն, մայր իմ, ըսաւ, չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ չէք ուզեր զիս ալ տանիլ ձեզ հետ, բայց քանի որ կը պնդէք, ա՛լ չեմ խօսիր այդ նիւթին վրայ, և միայն կը գոհանամ ձեր տալիք բացատրութիւններով։

(Շարունակելի)

Թարգմ. ՊՕՂՈՍ ՉԻՉԵՔՃԵԱՆ